



Vlaams
Parlement

vergadering **C264**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 14 juni 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het privacybeleid van de openbare omroep – 2056 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het cookiebeleid van de openbare omroep – 2072 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het aangepaste privacybeleid van de VRT in het licht van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) – 2177 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerkingsovereenkomst tussen SBS Media Belgium en de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) inzake de commerciële regie voor NRJ Vlaanderen – 2117 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) en NRJ Vlaanderen – 2125 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) en NRJ Vlaanderen – 2129 (2017-2018)	18
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de evaluatie van het betalend aanbieden van voetbalbeelden door de VRT (Near Live Clips) – 2126 (2017-2018)	26
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen Sporza en Sporthouse Group – 2148 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen een sportmarketingbureau en de VRT – 2168 (2017-2018)	28
VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de voortgang van het cultuurplan Limburg – 2088 (2017-2018)	32
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het verdwijnen van de Week van de Amateurkunsten – 2078 (2017-2018)	37
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de premies voor leerlingen die een ambacht leren – 2132 (2017-2018)	39

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe Europese richtlijnen betreffende de invoer van cultuurgoederen
– 2150 (2017-2018)

42

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het privacybeleid van de openbare omroep

– 2056 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het cookiebeleid van de openbare omroep

– 2072 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het aangepaste privacybeleid van de VRT in het licht van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

– 2177 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Tijdens het werkbezoek van 25 mei aan de VRT werd onder meer het privacybeleid van de VRT toegelicht. Niet toevallig, want op 25 mei werd de General Data Protection Regulation (GDPR) of algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht.

Ondertussen weten we dat heel wat organisaties het moeilijk hebben om aan die wetgeving te voldoen, dat was ook verwacht. Dat heeft te maken met het halen van de deadline. Jammer genoeg, hoewel dit al lang en uitvoerig becommentarieerd werd, kon de sense of urgency die er politiek rond privacy bestaat, niet vertaald worden naar voldoende actie bij bedrijven en verenigingen. De bevoegde federale staatssecretaris maakte intussen al duidelijk dat de hervormde Gegevensbeschermingsautoriteit niet vanaf de eerste dag zou beginnen te bestraffen, maar eerst zou informeren en sensibiliseren.

Het zou me verbazen dat de VRT die deadline gehaald heeft. Tijdens het werkbezoek werden een aantal zaken toegelicht, maar er blijven belangrijke struikelblokken en onduidelijkheden over. En in tegenstelling tot misschien lokale organisaties en kleine bedrijven of eenmanszaken, is de VRT hier de afgelopen jaren al verschillende keren rechtstreeks op gewezen. Verschillende leden van deze commissie stelden hier trouwens al schriftelijke en mondelinge vragen over.

Als antwoord op mijn schriftelijke vraag van 19 september 2016 gaf de VRT het volgende aan: "De VRT vindt de bescherming van haar gebruikers belangrijk. Voor haar digitale strategie werkt de omroep momenteel een aangepast en modern privacybeleid uit. De VRT heeft de ambitie een voorbeeld te zijn van de manier waarop met gegevens van gebruikers wordt omgegaan."

In dat antwoord werd ook aangekondigd dat de VRT in gesprek zou gaan met de Privacycommissie om het nieuwe privacybeleid verder uit te werken. Dat bleek bij de vraag van mevrouw Segers in maart 2017 nog niet te zijn gebeurd.

In het antwoord op die vraag gaf de VRT dan weer toe dat het privacy- en cookiebeleid van VRT NU niet gebruiksvriendelijk of transparant was. Er werd aangekondigd dat er een gebruiksvriendelijk menu zou komen dat opt-outs voor de gebruiker eenvoudig zou moeten maken. Op het moment van het schrijven is een cookiemenu operationeel, maar een privacymenu niet. Ik zeg 'operationeel', want we horen veel meldingen van mensen die bij elk bezoek opnieuw worden geconfronteerd met de vraag om het cookiemenu in te vullen. Dat zullen ongetwijfeld kinderziektes zijn.

Minister, ook in juni van 2017 was er nog geen overleg geweest met de Privacy-commissie, het was ook nog niet gepland, maar, zo antwoordde u op de vragen in deze commissie: "De openbare omroep heeft nog steeds de intentie om de Privacycommissie te betrekken". U zei ook: "Dat de VRT een voorbeeldfunctie te vervullen heeft als openbare omroep in het medialandschap en als omroep, staat buiten kijf." En iets verder: "De VRT wil een voorbeeldrol vervullen op het vlak van privacy, maar tegelijkertijd wil zij ook de praktische werkbaarheid van een en ander onderzoeken." Met andere woorden, de VRT hield, net zoals alle andere bedrijven, een slag om de arm, van het type: 'Wij geven om uw privacy, maar...'.

We zijn de afgelopen weken allemaal bestookt met dat soort e-mails. Opnieuw stel ik me dan de vraag of we dan maar genoeg moeten nemen met het feit dat de openbare omroep zich gedraagt zoals alle andere bedrijven.

Heel wat problemen blijven vandaag overeind. De VRT blijft eigenlijk kiezen voor opt-outs in plaats van opt-ins. Zij vraagt informatie van gebruikers die niet strikt noodzakelijk is. Zo wordt het geslacht van een gebruiker gevraagd. De logica van de wetgeving is nochtans anders. Ik verwijs naar artikel 5.1. c) van de GDPR, dat stelt dat persoonsgegevens toereikend moeten zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Het gaat dan over de minimale gegevensverwerking.

Dit is trouwens zelfs een van die zaken die niet nieuw zijn. Ook in de oude Data Protection Directive en de Belgische Privacywet was dit opgenomen, respectievelijk in artikel 6.1.(c) en artikel 4.1.(3).

Bij het aanmaken van een profiel wordt ook gevraagd naar woonplaats en postcode. Ook hier bestaat er een zeker spanningsveld.

Toen ik in februari van 2017, net na de lancering van VRT NU, een schriftelijke vraag stelde over het gebruik van VRT NU in het buitenland, was het antwoord dat het vragen naar woonplaats en postcode voldoende garantie zou bieden aan de contentproviders dat er wel degelijk een link is en blijft met de Vlaamse eindgebruikers wanneer het gaat over gebruikers die in het buitenland gebruikmaken van VRT NU.

In dat antwoord werd gesteld dat dit conform de Europese verordening was betreffende de totstandbrenging van de grensoverschrijdende portabiliteit van online inhoudsdiensten in de interne markt.

In januari van dit jaar bleek dat de VRT hier wat te voortvarend was geweest. In uw antwoord op de vraag van de heer Caron, die vroeg waarom gebruikers in het buitenland opeens met een sterk gereduceerde catalogus werden geconfronteerd, gaf u aan dat "de VRT ook een aantal technische veranderingen voert om in lijn te zijn met de nieuwe regelgeving over grensoverschrijdende portabiliteit van online inhoudsdiensten en contentbeveiliging. Dergelijke nieuwe regelgeving vereist soms technische aanpassingen. Dat is ook hier het geval en maakt deel uit van de normale bedrijfsvoering van de VRT."

In februari van 2017 zou dus worden voldaan aan die regelgeving. In januari van 2018 bleek dat niet zo te zijn en schakelde de VRT over naar een controle op basis van het IP-adres (Internet Protocol) van de gebruiker.

Dan komen we terug uit bij een probleem met gegevensverzameling. Wanneer de echte check bestaat uit het IP-adres, waarom worden dan toch nog woonplaats en postcode gevraagd? Dat valt opnieuw moeilijk uit te leggen onder het mom van minimale gegevensverwerking. Ook na het werkbezoek blijven al deze vragen en bezorgdheden overeind.

Minister, heeft de openbare omroep een voorbeeldrol te vervullen wat de privacy van gebruikers betreft of niet? Zo ja, bent u van mening dat de VRT die rol opneemt? Kunt u concreet toelichten waaruit blijkt dat de VRT dat doet? Hoe evalueert u het proces dat de VRT heeft doorlopen in aanloop naar 25 mei? Werd de Privacycommissie uiteindelijk betrokken bij het uitwerken van dit privacybeleid?

Bent u van mening dat de VRT vrij is om gebruikers uit te sluiten van haar platformen wanneer zij niet bereid zijn alle toestemmingen te verlenen die de VRT vraagt? Ik denk dat we hier geen fundamentalisten moeten zijn, en dat zijn we ook niet, maar ik denk dat we de VRT wel moeten toelaten bepaalde gegevens te verzamelen en te gebruiken. Maar, aangezien niet alle gegevens die gevraagd worden, strikt noodzakelijk zijn, en toestemming wordt gevraagd voor delen met derden, denk ik dat de slinger nog niet juist zit.

Wanneer gebruikers dat bewust toestaan, is er geen probleem. Ik heb er wel een probleem mee wanneer het voor mensen onmogelijk wordt om diensten van de VRT te gebruiken wanneer zij staan op hun privacy. Net zoals er nu dus een coo-kiemenu bestaat, zou een privacymenu dus wel aangewezen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, de heer Bajart heeft al heel omstandig de problematiek uit de doeken gedaan.

In het licht van de AVG lanceerde de openbare omroep de webpagina www.vrt.be/-mijnprivacy met als doel om "op een transparante en laagdrempelige manier te informeren over welke gegevens we van onze mediagebruikers verzamelen en waarom".

In een speciale nieuwsbrief op 4 juni werden ook de verschillende voordelen van het aanmaken van een VRT-profiel op een rij gezet, zoals: "Je kunt beslissen welke data je met ons wilt delen en je kan je privacyvoorkeuren instellen van de websites en apps waar je gebruik van maakt." De VRT heeft wel degelijk vanaf 25 mei ingezet op het communiceren over het privacybeleid.

Wie een VRT-profiel wil aanmaken, komt echter al gauw tot de vaststelling dat je nog altijd verplicht een aantal persoonsgegevens moet opgeven die helemaal niet ter zake doen. Ik heb een screenshot aan mijn vraag toegevoegd, en ook de heer Bajart heeft dit al omstandig uit de doeken gedaan.

De openbare omroep houdt nog altijd voet bij stuk dat gender en leeftijd noodzakelijk zijn om gebruikers een kijkervaring en kijksuggesties op maat te bieden. Het lijkt me sterk dat de openbare omroep niet in staat is om het effectieve kijkgedrag van gebruikers te analyseren en op basis daarvan suggesties te doen. Werkelijke 'privacy by default' zou deze keuze overigens bij de gebruiker moeten leggen.

De postcode moet volgens de VRT opgevraagd worden als gevolg van de rechten op bepaalde uitzendingen, maar in het veld staat België al als standaard ingesteld. Het zou dus moeten volstaan dat gebruikers kunnen aanvinken dat ze inderdaad hier woonachtig zijn, zonder te hoeven specificeren waar dat precies is. Overigens werd tijdens het werkbezoek van de commissie aan de openbare omroep op 25 mei, waar ook de heer Bajart naar verwees, bevestigd dat men ondertussen technisch in staat is om geografische restricties op te leggen zodat buitenlandse IP-adressen geen toegang hebben tot het videoplatform.

Dat de openbare omroep transparant communiceert over het privacy- en cookiebeleid neemt overigens niet weg dat daar ook geen kanttekeningen bij kunnen worden geplaatst. Wie sinds 25 mei een van de VRT-sites bezoekt, krijgt inderdaad de vraag om zijn cookievoorkeuren door te geven. Daarbij staan naast de functionele en statistische cookies ook de aanbevelingscookies standaard aangevinkt. We hebben ze

de laatste dagen allemaal al eens moeten uitvinken of verder aanvinken om nog meer gegevens te geven. Maar de aanbevelingscookies, verder dan de strikte noodzakelijke, staan standaard aangevinkt. Gebruikers worden dus verplicht om een opt-out te doen. En dat gaat nu net in tegen de geest en de opzet van de GDPR.

Daarnaast geeft de VRT weliswaar duidelijk aan dat persoonsgegevens gedeeld kunnen worden met dienstverleners, onder andere Pebble Media nv, met het oog op advertenties op de websites en mobiele applicaties, met aanbieders van sociale media, met partners en met de overheid en autoriteiten. Er zijn echter geen opties om dit als gebruiker te verhinderen terwijl het aangewezen is om expliciete toestemming te vragen vooraleer gegevens gedeeld worden. Ook dit gaat in tegen de AVG.

Minister, zijn de aanpassingen aan het privacybeleid van de VRT in het licht van de AVG voltooid? Of is dat nog een 'ongoing process'? Welke stappen mogen we dan nog verwachten?

Zo nee, welke wijzigingen zullen nog doorgevoerd worden?

Zo ja, is het dan uw inschatting dat met het huidige beleid, en bovenstaande opmerkingen indachtig, de openbare omroep conform de AVG handelt?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, in het antwoord op mijn schriftelijke vraag van 19 september 2016 argumenteerde de VRT dat het volledig uitsluiten van 'tracking cookies' op websites technisch mogelijk is maar dat geanonimiseerde tracking niet uitgesloten moet worden.

Daarbij hanteerden ze het onderscheid tussen twee vormen van tracking: de tracking die het mogelijk maakt om persoonsgegevens te verzamelen over surfgedrag voor commerciële doeleinden, bijvoorbeeld advertentiedoelen, en de tracking die geanonimiseerde gegevens verzamelt over surfgedrag voor analytische en statistische doeleinden, bijvoorbeeld om de populariteit van een website en items op een website in kaart te brengen. De VRT gaf aan dat ze principieel beslist had om de eerste vorm van tracking op de kinderwebsites uit te sluiten.

Nu de GDPR van kracht is geworden, worden we op bijna alle websites gevraagd om het cookiebeleid opnieuw goed te keuren. Daarbij wordt door sommigen transparanter dan anderen duidelijk gemaakt over welke cookies het gaat en welke keuzes mensen hierin hebben, zo ook bij de VRT-websites. Maar opnieuw roept dit cookiemenu een aantal vragen op.

Zo lijkt het erop dat voor de website van Ketnet een apart beleid blijft bestaan. Dit beleid is op zijn minst verwarrend. Op de daarvoor gemaakte pagina met frequently asked questions (FAQ's) zou een en ander duidelijk moeten worden, maar ik moet zeggen dat die pagina meer vragen oproept dan ze antwoorden biedt.

Als antwoord op de vraag waar de cookies vandaan komen, staat te lezen dat er een bepaalde keuzemogelijkheid is. Er zijn twee mogelijkheden, namelijk de cookies die door de VRT worden beheerd en de cookies van derde partijen. Die laatste cookies worden geplaatst tijdens het bezoek aan of het gebruik van een online dienst van Ketnet, zoals socialemediacookies of cookies van adverteerders. Die cookies hebben dan weer de doelstelling aangepaste advertenties te tonen.

Als antwoord op de vraag welke cookies de VRT gebruikt en voor welke doeleinden dit gebeurt, staat op dezelfde pagina te lezen dat er drie soorten cookies worden gebruikt, namelijk de noodzakelijke, functionele cookies, de analytische cookies en de aanbevelingscookies. De cookies van derde partijen worden hier niet vermeld. Dat is opnieuw verwarrend.

Een andere merkwaardige keuze staat te lezen in het antwoord op de vraag of iemand het gebruik van cookies door de online diensten van de VRT kan beheren. Daar wordt duidelijk gemaakt dat het voor de website en de applicatie van Ketnet alvast niet mogelijk is aanpassingen aan de cookies te maken. Dat is niet aangegeven, want “de hierboven vermelde functionele noodzakelijke cookies en analytische cookies kunnen niet aangepast worden. Die cookies zijn immers nodig om onze online diensten te laten werken of om algemene informatie te verzamelen over de manier waarop jij en andere bezoekers onze online diensten gebruiken.”

Ook dit is nogal onduidelijk. Dat is al de derde keer. Bepaalde cookies zijn functioneel noodzakelijk of niet. In dat laatste geval vallen ze onder andere categorieën. Hier worden de functionele noodzakelijke cookies en de analytische cookies echter in één adem vernoemd, net alsof ze hetzelfde zijn. Dat is niet het geval. De cookies van derde partijen worden hier overigens niet vermeld, maar de aanbevelingscookies worden plots ook weggelaten. Het is dus een constant verwarrend spel.

Mensen die toch meer controle willen hebben over de cookies die op hun toestellen worden opgeslagen, worden doorverwezen naar websites over manieren om cookies in browsers te beheren.

Minister, tijdens een vorige discussie over dit onderwerp heeft mevrouw Segers al op de twijfelachtige status van dergelijke adviezen gewezen. U hebt toen verklaard dat de VRT erkent dat dit niet gebruiksvriendelijk is. Dat is nu net wat bij Ketnet terugkomt. Dat is relatief onverwacht, aangezien op 30 mei 2018 in De Morgen een opiniestuk van de verantwoordelijke voor het digitaal aanbod van de VRT is verschenen. Hij stelt daarin dat er nog veel werk is voor bedrijven en organisaties die de gegevens van kinderen verzamelen. “De AVG kan veelbelovend zijn voor een nieuwe generatie mediawijze kinderen, maar enkel als alle actoren, zoals de overheid, de nieuwe gegevensbeschermingsautoriteiten, de bedrijven, het onderwijs, de media, de ouders en de kinderen dit potentieel optimaal benutten.”

De auteur maakt zich sterk dat Ketnet het goed doet. Ketnet gaat voorbij aan een louter mechanische toepassing van de AVG, maar ik heb hier mijn twijfels bij. Het gebrek aan keuzemogelijkheden is des te verwarrender omdat de gebruiker van de andere websites van de VRT die keuze wel kan maken. Hij krijgt dan de keuze tussen vier soorten cookies die hij al dan niet kan toelaten. Enkel de eerste categorie, de functionele, statistische cookies, is verplicht. Dan zijn er nog de aanbevelingscookies, de advertentiecookies en de cookies voor sociale media. Ik merk trouwens op dat Ketnet niet wordt vermeld in de lijst van websites waarop dit van toepassing is, maar VRT NWS staat er wel. Ook op deze site wordt, met andere woorden, de toestemming gevraagd om advertentiecookies te plaatsen.

Minister, in het licht van de intentie van de VRT om een voortrekkersrol te spelen door de privacy van de mediagebruikers te respecteren en in verband met data collection volledige transparantie te bieden, roept dit een paar vragen op.

Waarom bundelt de VRT de functionele, noodzakelijke cookies en de analytische cookies op al haar platformen als noodzakelijke cookies? Waarom krijgt de mediagebruiker niet de keuze tussen die twee soorten? Enkel de functionele, noodzakelijke cookies zijn effectief noodzakelijk voor de werking van de website en de applicatie.

Worden advertentiecookies geplaatst indien iemand gebruikmaakt van de website of de applicatie van VRT NWS? Zo ja, welke redenering wordt dan gevolgd? Die website en applicatie zouden immers advertentievrij moeten zijn.

Welke cookies worden geplaatst bij het gebruik van de website en applicatie van Ketnet? Ook hier gaat het om een reclamevrije omgeving. Ik wil dus expliciet weten of advertentiecookies worden geplaatst.

Waarom kan een mediagebruiker op de website van Ketnet minder keuzes maken? Waarom wordt net op de kinderwebsite nog altijd gebruikgemaakt van een systeem dat volgens de VRT zelf niet gebruiksvriendelijk is?

We zien dat het cookiebeleid dat de VRT hanteert, is aangepast, maar er zijn op zijn minst een paar grijze zones in dat beleid te vinden. Ik zou graag weten hoe u dit nieuwe beleid evalueert.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, voor de goede orde zal ik eerst de vraag om uitleg over de cookies beantwoorden. Die vraag om uitleg is immers heel specifiek, maar nadien zal ik het debat opentrekken naar het bredere privacybeleid. Op basis van de uitgebreide informatie van de VRT zal ik een gezamenlijk antwoord geven. Los van de antwoorden die ik nu zal geven en die volgens mij al zeker veel goede elementen bevatten, is het natuurlijk in eerste instantie aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en aan de gegevensautoriteit om desgevallend stappen te zetten. We weten natuurlijk dat een gedeelte van het probleem bestaat uit de lawine ten gevolge van de nieuwe richtlijnen. De inwerking-treding komt tegelijkertijd op iedereen af en de lijnen die in dit verband kunnen worden getrokken, zijn nog niet altijd helder. Ik zal echter veel informatie kunnen geven, die hopelijk al het een en het ander zal verduidelijken.

Mijnheer Bajart, de functioneel noodzakelijke cookies zijn nodig om de online dienstverlening van de VRT op een goede manier te gebruiken. De VRT gebruikt deze cookies om een aantal voordelen te kunnen garanderen, zoals het onthouden van de informatie die bezoekers op de verschillende pagina's invullen of aanduiden. Hierdoor hoeven ze die gegevens of voorkeuren niet opnieuw in te vullen of aan te duiden. Verder worden de instellingen opgeslagen voor een optimale videoweergave, zoals de gewenste buffergrootte of de resolutiegegevens van het scherm. De browserinstellingen worden uitgelezen om de website van de VRT optimaal op het beeldscherm te kunnen weergeven. Verder wordt de reclameruimte op de website van de VRT technisch zo optimaal mogelijk ingevuld. Dit laat de VRT toe om mogelijke misbruiken van de reclameruimte te ontdekken en aan te pakken. De VRT kan hierdoor ook vermijden dat steeds dezelfde reclame wordt getoond. Daarnaast kunnen de adverteerders ook de impact van hun reclame meten. Het is ook de bedoeling de website gelijkmatig te belasten, zodat de website steeds bereikbaar blijft. Tot slot wordt het hierdoor ook mogelijk reacties op de websites en de apps van de VRT te plaatsen. Voor het gebruik van deze cookies is geen toestemming vereist.

Daarnaast is het voor de beheerders van de websites gebruikelijk te weten hoe vaak en op welke wijze de websites worden gebruikt en bezocht. De VRT wil die basisinformatie hebben en gebruikt hiervoor de zogenaamde analytische cookies, ook wel statistische cookies genoemd. De statistische cookies verzamelen algemene informatie over de wijze waarop de online diensten van de VRT worden gebruikt. Dankzij de statistische resultaten kan de VRT de structuur, de navigatie en de inhoud van de online diensten zo gebruiksvriendelijk mogelijk maken en verbeteren. De VRT gebruikt die data ook om in het kader van onderzoeken over de prestaties van de VRT te rapporteren. Voor het gebruik van deze cookies is eveneens geen toestemming vereist.

Beide types worden gebruikt voor de werking en de optimalisering van de websites van de VRT. Om die reden wordt de surfer geen toestemming gevraagd om deze cookies te plaatsen. Ze kunnen dan ook niet worden uitgeschakeld in het cookie-menu. De VRT heeft me verzekerd dat dit in lijn is met de geldende wettelijke verplichtingen en dat dit standaard is in de markt. Omwille van de transparantie worden de cookies in de communicatie wel in het overzicht opgenomen. Ze worden ingedeeld op basis van hun basisfunctie, namelijk basisoperatie of basismeting.

Er zijn digitale toepassingen die het surfgedrag van de gebruikers van de site VRT NWS volgen, maar daar worden geen advertenties bij geplaatst. Er is geen reclame op deze online platformen. Het cookiemenu biedt echter toch de mogelijkheid de advertentiecookies aan of uit te schakelen. In functie van de gebruikerservaring is ervoor geopteerd voor alle sites een gemeenschappelijke en dus gelijke goedkeuring te vragen. Ketnet heeft een afzonderlijk cookiebeleid, maar daar kom ik zo meteen op terug.

De mogelijke toestemming die hier wordt gegeven, geldt voor een aantal andere sites van de VRT die bezoekers ook raadplegen. Als alle vragen voor elke browser steeds opnieuw moeten worden doorlopen, kan dit ertoe leiden dat mediagebruikers niets meer lezen. Dat zou het tegenovergestelde zijn van de geïnformeerde mediagebruikers waar de VRT naar streeft. De openbare omroep heeft in dit verband een afweging gemaakt.

Als een gebruiker de advertentiecookies aanvaardt, zal zijn surfgedrag op de websites van de VRT, met uitzondering van een aantal websites, zoals de site van VRT NWS, worden gebruikt om aangepaste reclame te tonen.

Aangezien minderjarigen in een online omgeving specifieke bescherming nodig hebben, heeft Ketnet een afzonderlijk cookiebeleid, dat zich niet inschrijft in het algemeen cookiebeleid van de VRT. Ketnet biedt een volledig reclamevrije omgeving. Er worden geen advertentiecookies geplaatst die het surfgedrag van de gebruikers zouden kunnen monitoren. De cookies die hier worden gebruikt, zijn in dit geval bedoeld voor analytische doeleinden, zoals Adobe Analytics of de Comscore CIM Gemius-onderzoeken, en voor functionele doeleinden, zoals het inloggen of het laden van lettertypes. Omdat de VRT het belangrijk vindt dat kinderen in aanraking kunnen komen met nieuwe programma's en met informatie die ze boeiend kunnen vinden, maar waar ze zelf misschien niet meteen aan denken, wordt gebruikgemaakt van aanbevelingscookies. Deze cookies doen echter niets af aan het standaardaanbod dat elk kind sowieso krijgt. Aangezien in de veilige omgeving van Ketnet geen enkel gebruik wordt gemaakt van advertentiecookies of van cookies voor sociale media, moet de vraag over de plaatsing van advertentiecookies dan ook niet aan kinderen worden gesteld.

Het klopt wel dat de voorbeelden uit het algemeen cookiebeleid van de VRT zijn overgenomen om de zogenaamde cookies van derde partijen te beschrijven. In deze tekst wordt melding gemaakt van cookies voor sociale media en van advertentiecookies. Hierdoor werd verkeerdelijk de indruk gewekt dat Ketnet die cookies ook gebruikt. De VRT heeft de tekst ondertussen aangepast.

De VRT geeft de gebruiker een duidelijke en vrije keuze. Door middel van een pop-upschermdoek waarop ook de diverse cookies worden uitgelegd, kan de gebruiker de diverse cookietypes al dan niet aanvaarden. De VRT heeft me verzekerd bij de invoering van het nieuwe beleid niet over één nacht ijs te zijn gegaan. De VRT beseft ten volle welke voorbeeldfunctie ze in dit verband kan en moet vervullen. Om die reden zal de VRT de komende weken verder analyseren of en waar er nog verdere mogelijkheden zijn om de transparantie of de juistheid te verbeteren.

Ik zal het nu hebben over het algemeen privacybeleid, wat het debat natuurlijk verder verbreedt. Ik ben inderdaad van mening dat de VRT als media-actor in Vlaanderen een voorbeeldrol te vervullen heeft. Ik vind dat de VRT die rol ook moet opnemen in verband met de bescherming van de privacy. In het verleden heeft de VRT zelf meermaals bevestigd op dat vlak een voorbeeldfunctie te willen vervullen.

Dit zijn zaken die op basis van artikel 14 van het Mediadecreet tot de operationele werking van de openbare omroep behoren. De directie van de VRT heeft in dat verband uitdrukkelijk een missie onderschreven, die ik even wil citeren: "De VRT wil een betrouwbare partner zijn voor haar gebruikers, medewerkers, partners en

leveranciers door persoonsgegevens op een gepaste manier te verzamelen en te verwerken en dit op een transparante manier aan te tonen.” Deze missie is tot stand gekomen na de uitvoering van een analyse door een onafhankelijk bureau. Het is tevens de leidraad voor de aanpassing van de organisatie aan de wetgeving. Dit heeft zich verder vertaald in een uitgebreide projectstructuur met een stuurgroep en diverse werkgroepen met betrekking tot vier centrale werkstromen, namelijk privacy, technologie, juridische aspecten en kritische processen. Hierdoor werkt de VRT op een gestructureerde wijze aan haar privacybeleid en zal de omroep deze werking op lange termijn blijven uitstippelen.

In de input heeft de VRT er evenwel op gewezen dat het gaat om een complexe wetgeving, die rechtstreeks kan ingrijpen op de activiteiten van de openbare omroep in een concurrentiële mediasector.

In het kader van de modernisering van haar algemeen privacybeleid en de implementatie van de nieuwe Europese wetgeving heeft de VRT inmiddels diverse zaken gerealiseerd. Gezien het belang van de thematiek en ook de aandacht die de commissie hiervoor heeft, zal ik hierbij wat langer stilstaan.

Ik geef enkele voorbeelden die het concreet moeten maken. Eerste voorbeeld: de VRT heeft een nieuw cookiemenu gelanceerd. Ik heb dat daarstraks al wat uitgebreider toegelicht. Bij het voor het eerst raadplegen van een VRT-website wordt aan de mediagebruiker gevraagd om op een eenvoudige manier zijn of haar keuzes voor het al dan niet aanvaarden van cookies te maken. Dat menu wordt voorafgegaan door een informatief animatiefilmpje, waarin aan de gebruiker het concept van cookies wordt uitgelegd en op welke manier cookies op de VRT-website worden gebruikt. De VRT heeft ervoor geopteerd actief in te zetten op keuzevrijheid en transparantie en geen ‘cookiewalls’ te implementeren.

Tweede voorbeeld: via de webpagina vrt.be/mijnprivacy heeft de VRT ingezet op transparantie ten aanzien van de mediagebruiker wat betreft de verwerking van gegevens. Onder meer aan de hand van animatiefilmpjes en een lijst van vragen en antwoorden heeft de omroep getracht om een complex thema op een laagdrempelige manier aan de gebruiker uit te leggen. Bovendien kan de mediagebruiker via deze pagina op een eenvoudige manier zijn privacyrechten, onder andere de zogenaamde ‘individuele rechten’, uitoefenen ten aanzien van de VRT.

Derde voorbeeld: de VRT heeft het VRT-profiel verder uitgewerkt. Gebruikers kunnen daarmee hun gegevens en voorkeuren op een eenvoudige manier beheeren en, indien ze dat willen, verwijderen. In het VRT-profiel wordt bovendien op een transparante manier uitgelegd waarom de gegevens worden gevraagd.

Vierde voorbeeld: onder de nieuwe Europese richtlijn genieten minderjarigen bijzondere aandacht. Binnen de Ketnetomgeving heeft de VRT daarom verschillende stappen gezet. Dat vertaalde zich onder meer in een nieuwe website van Ketnet over privacy op kindermaat, opnieuw met de nodige animaties, nu op een manier aangepast aan de jongste doelgroep.

Vijfde voorbeeld: de VRT heeft op sectorniveau initiatieven genomen om meer duidelijkheid te krijgen over de toepassing van de wetgeving. Zo stuurde zij, samen met de volledige journalistieke sector, bij de kabinetten van de bevoegde federale ministers en staatssecretaris, aan op de noodzakelijke verduidelijkingen voor de verwerkingen van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden, en met de omroep- en productiesector voor verduidelijkingen voor de verwerkingen van persoonsgegevens voor artistieke doeleinden, zoals u weet met gunstig resultaat. Verder nam de VRT ook deel aan sectoroverleg over dit thema bij Media-Net Vlaanderen en bij het Kenniscentrum Mediawijsheid.

Zesde voorbeeld: ook vanuit het aanbod werd uitgebreid aandacht besteed aan de privacyproblematiek bij online gebruik, onder meer in aanloop van de startdatum van de nieuwe richtlijn, 25 mei 2018, wanneer de wetgeving rechtstreeks van toepassing werd. Dat was onder meer het geval met items op Radio 1, zoals in Hautekiet, Radio 2, zoals in De Inspecteur, MNM, zoals in Planeet De Cock, de nieuwsuitzendingen op VRT-radio en -televisie en dies meer.

Dit zijn voorbeelden van zaken die aan de voorzijde, dus de kant waarmee de gebruiker te maken heeft, zijn gebeurd. Ook aan de achterzijde van de systemen en organisatie werd binnen de VRT hard gewerkt en zal de omroep blijven werken, want 25 mei is voor de VRT en voor andere bedrijven geen eindpunt. Door het voorlopig uitblijven van de federale uitvoeringswet van de Europese richtlijn is het wettelijk kader nog niet helemaal helder. Zodra hierover duidelijkheid bestaat, zullen de VRT en andere bedrijven met meer rechtszekerheid de nieuwe Europese richtlijn verder kunnen implementeren.

Ik kom tot de vraag in verband met de Privacycommissie. De VRT laat me weten dat ze in aanloop naar 25 mei wel degelijk contact heeft gezocht met de Privacycommissie over diverse thema's. Zo was de Privacycommissie op vraag van de VRT aanwezig op een rondetafel van het Kenniscentrum Mediawijsheid over de bescherming van minderjarigen. Er zijn natuurlijk ook andere reguliere contacten. De Privacycommissie was zelf in volle voorbereiding van de invoering van de nieuwe wetgeving. Het was niet altijd gemakkelijk voor haar om in te gaan op individuele verzoeken van bedrijven zoals de VRT. Maar zodra de hervormde Gegevensbeschermingsautoriteit finaal vorm gekregen zal hebben, zal de VRT waar nuttig of nodig verder in overleg treden en blijven.

Ik kom tot de vraag over wanneer gebruikers niet bereid zijn om alle toestemmingen te geven en mogelijke uitsluiting van platformen. Wat betreft alle online diensten bevestigt de VRT dat zij conform de wetgeving enkel data van de mediagebruiker vraagt als hier een aanvaarde verwerkingsbasis voor is en als die enkel strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de dienst. Voor de data die toch gevraagd worden, wordt, opnieuw conform de wetgeving, uitgelegd waar die voor gebruikt worden. Het voorgaande geldt voor alle online diensten van de openbare omroep.

Wat betreft VRT NU worden ook bepaalde gegevens van gebruikers gevraagd bij registratie wanneer de gebruiker de volledige versie van VRT NU wenst te gebruiken. De gebruiker kan ook zonder registratie lineair kijken via VRT NU. De gegevens die bij registratie worden gevraagd, stellen de VRT in de eerste plaats in staat om noodzakelijke controles te doen over het vooropgestelde gebruik van VRT NU. Zo mogen minderjarigen onder 13 jaar zich niet registreren om het aanbod op aanvraag van VRT NU te gebruiken. Willen ze dit toch, dan moeten ze via de account van bijvoorbeeld de ouder, en dus na toestemming van de ouder, kijken. Daarom moet bij de eerste ingebruikname worden nagegaan hoe oud de mediagebruiker is.

Ook moet de omroep weten dat gebruikers van VRT NU hun domicilie in België hebben. Dat komt omdat de VRT rekening moet houden met de contractuele geografische rechtenbeperkingen verbonden aan bepaalde programma's. Hiervoor wordt de woonplaats en postcode gevraagd. In het licht van de nieuwe wetgeving met betrekking tot de 'portabiliteit' van online-inhoudsdiensten in de interne markt, heeft de VRT ervoor geopteerd om de Vlaamse mediagebruiker ook toegang te verlenen wanneer die zich tijdelijk in een ander land van de Europese Economische Ruimte (EER) bevindt. De wetgeving vereist van de VRT dat extra controles werden uitgevoerd om na te gaan of de online-inhoudsdienst in overeenstemming met deze verordening wordt geleverd. Hiervoor werd aldus een controle op IP-adres (Internet Protocol) toegevoegd, wat aldus niet in strijd is met de wetgeving. De wetgeving voorziet expliciet in dergelijke maatregelen, maar stelt dat deze informatie in lijn met de geldende wetgeving op de gegevensbescherming moet worden behandeld.

Na minderjarigen, domicilie en extra controles op IP wordt inderdaad ook het geslacht van de gebruiker gevraagd. Waarom de VRT dit vraagt, staat expliciet beschreven onder het informatie-icoon bij dit veld in het VRT-profiel, met name: "Dankzij jouw gegevens zoals leeftijd en gender, kunnen wij analyses uitvoeren om onze diensten en ons aanbod te verbeteren. Die gegevens zijn anoniem. Je kunt dus op basis van deze gegevens op geen enkele manier geïdentificeerd worden." Deze informatie wordt dus enkel op geanonimiseerde basis gebruikt door de VRT om het bereik van haar programma's te evalueren. In het kader van haar opdracht om alle doelgroepen te bereiken, kan de VRT op die manier nog beter sturen op haar aanbod.

Ik wil nog enkele aanvullingen meegeven op basis van de vraagstellingen. Ook hier sta ik wat langer stil bij de insteek van de VRT. In het cookiemenu op de vrij toegankelijke websites van de VRT wordt uitgegaan van het opt-inprincipe, niet meer van het opt-outprincipe. Dat ligt in lijn met de vragen die leden van de Mediacommissie hierover in het verleden al hebben gesteld. Voor de volledigheid: het klopt wel dat de aanbevelingscookies een tijdje aangevinkt stonden. Dat was het gevolg van een technisch mankement, dat ondertussen werd rechtgezet.

De persoonlijke gegevens van VRT NU worden niet met derden gedeeld. De gegevens die in het kader van VRT NU worden verzameld, worden vandaag bijvoorbeeld niet voor advertentiedoeleinden gebruikt door Pebble Media. Het VRT-profiel en de bijhorende pagina profiel.vrt.be werden speciaal ontwikkeld om inderdaad als een soort privacymenu te kunnen werken. Op een centrale plaats wordt aangegeven welke persoonlijke data gevraagd worden, waarom die gevraagd worden en welke voorkeuren, zoals nieuwsbrieven, men kan kiezen. De VRT zal blijven werken aan het verduidelijken van de informatie en vraagstelling.

Is een en ander nu voltooid? Zijn we er of moeten er nog dingen gebeuren? De VRT laat me inderdaad weten dat de aanpassingen aan haar privacybeleid afgerond zijn. Het privacybeleid als tekst die de visie en het beleid van de VRT over de verwerking van persoonsgegevens beschrijft, is dus voltooid. Door specifieke wijzigingen in enerzijds de dienstverlening of anderzijds de wetgeving, kan deze tekst vanzelfsprekend ad hoc aangepast worden. De VRT zal sowieso in de toekomst op geregelde tijdstippen nakijken of deze tekst nog voldoet. De VRT heeft vastgesteld dat bij het implementeren van deze principes er wel nog een aantal aanpassingen nodig zijn. Deze wijzigingen zijn veelal technisch van aard, maar ook ten aanzien van gebruiksvriendelijkheid worden reacties van mediagebruikers geanalyseerd om na te gaan waar er nog verbeteringen mogelijk zijn.

Ik geef enkele voorbeelden. De opt-out van de aanbevelingscookies waarnaar eerder verwezen werd, was inderdaad niet correct en is ondertussen aangepast. Voor Ketnet waren bij de beschrijving van zogenaamde derdepartijcookies de voorbeelden uit het algemene cookiebeleid van de VRT overgenomen. In deze tekst werd inderdaad melding gemaakt van socialemediacookies en advertentiecookies, waardoor verkeerdelijk de indruk gewekt kon worden dat die bij Ketnet gebruikt worden. Deze tekst werd ondertussen door de VRT aangepast.

Bij sommige gebruikers, onder wie ook ondergetekende, blijft het cookie-aanklikmenu hardnekkig bij elk bezoek terugkeren. De VRT gaat na hoe dit kan worden rechtgezet. Er is geen oorzakelijk verband met mijn persoonlijk profiel. Maar het is een vreemde zaak, die een bepaalde irritatie kan opwekken of vraagtekens oproepen.

De teksten die in de verschillende schermen van het VRT-profiel gebruikt worden, worden duidelijker of gemakkelijker te begrijpen gemaakt. De VRT werkt verder aan de implementatie van het vernieuwd privacybeleid, met de ambitie de mediagebruiker duidelijk te informeren over de verwerking van persoonsgegevens en het gebruik van cookies, zonder de gebruiksvriendelijkheid van de online diensten in het gedrang te brengen. De VRT stelt dat zij conform de wetgeving enkel

data van de mediagebruiker vraagt, ik herhaal het nog eens, als hier een aanvaarde verwerkingsbasis voor is en als die enkel strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de dienst. Voor de data die toch gevraagd worden, wordt, opnieuw conform de wetgeving, bij de invulvelden uitgelegd waar deze data voor gebruikt worden. Dat geldt voor alle online diensten van de VRT.

Bij het aanmaken van een VRT-profiel worden niet telkens dezelfde velden gevraagd. De in te vullen velden worden bepaald door de dienstverlening waar de mediagebruiker gebruik van wil maken. Bij het aanmaken van een VRT-profiel voor het gebruik van VRT NU, zullen bijvoorbeeld andere velden worden gevraagd dan wanneer men zich registreert voor de deelname aan een wedstrijd of een nieuwsbrief van een VRT-radiozender, ook conform de wetgeving. Het VRT-profiel vraagt aldus enkel wat nodig is voor de gevraagde dienstverlening, en de gegevens worden ook enkel voor de gevraagde dienstverlening gebruikt.

Het VRT NU-profiel is een specifieke toepassing. Daarvoor is bijkomende info nodig om dit te kunnen gebruiken. Als men daarom een eerste maal via VRT NU een profiel maakt, gaat een nieuwe gebruiker inderdaad meer informatie moeten geven dan wanneer je via een andere weg een eerste VRT-profiel aanmaakt, bijvoorbeeld bij een registratie via MNM of een andere toepassing.

Een ander duidelijk onderscheid dat de VRT maakt, is tussen het beleid dat aangeeft dat inderdaad data voor advertentiedoeleinden met Pebble gedeeld kunnen worden, maar dat dit daarom zeker niet voor alle platformen zo is. Heel specifiek zullen voor VRT NWS en VRT NU geen data naar Pebble gestuurd worden. Uit de 'copy' bij de registratie voor een platform zou dit duidelijk moeten zijn voor de lezer.

Ik heb u bij dezen zo goed mogelijk een stand van zaken proberen te geven. Er zullen zeker nog vragen zijn. Ik wil die zeker rechtstreeks beantwoorden, of dat kan ook schriftelijk – dat maakt mij niet uit. Ik denk wel te kunnen zeggen dat de VRT, ondanks een aantal technische onvolkomenheden, tegemoetkomt en wil komen aan de wetgeving. Los van wat de VRT op dit ogenblik al heeft gedaan en aan het doen is, herhaal ik het nog eens: op het ogenblik dat de Gegevensbeschermingsautoriteit na omvorming van de Privacycommissie operationeel zal zijn, zullen we nog verdere stappen kunnen zetten. In de stand van de wetgeving nu, meen ik te kunnen zeggen dat de VRT er in elk geval alles aan doet om conform de wetgeving te zijn. Ik durf ook te zeggen dat dat in zeer grote mate, en misschien wel volledig, het geval is. Maar ik sta zeker open voor de vragen. Het blijft een delicaat evenwicht tussen enerzijds de dienstverlening van een openbare omroep, met als opdracht zo veel mogelijk publiek te bereiken, en anderzijds de bescherming van de privacy.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, dank u wel voor de antwoorden over het privacybeleid. Het is uiteraard heel wat. Zoals u zelf aanbrengt, gaat het in de antwoorden die de VRT geeft, steeds over het beantwoorden aan de wettelijke verplichtingen. Dat is natuurlijk één zaak, maar de vraag die ik mij blijf stellen, is of dat wel voldoende is om die voorbeeldfunctie op te nemen en op die manier optimaal en continu bij te dragen aan de mediawijsheid van de gebruiker. Dit is een algemene bekommernis die ik blijf delen.

Wat betreft het cookiebeleid, zou ik nog een zaak willen toevoegen aan de discussie, wel wetende dat u hier niet meteen een antwoord op kunt geven. De VRT lanceerde samen met De Tijd een project waarbij ze de politieke advertenties op sociale media in kaart willen brengen. En dat is uiteraard een heel interessant journalistiek project, maar ook hier vind ik dat er heel wat onduidelijkheden zijn over dataverwerking en -gebruik. Dat duidt opnieuw op de moeite die de VRT heeft om haar rol hier volledig op te nemen. Volgens een bericht op VRT NWS worden enkel

politieke advertenties verzameld, de andere advertenties of persoonlijke gegevens niet. En verder in dat stuk staat dat de gebruiker zelf kan aanduiden welke advertenties al dan niet politieke advertenties zijn. Met andere woorden, de andere advertenties worden op zijn minst in eerste instantie wel verzameld.

Voor dit project wordt gebruikgemaakt van de software van ProPublica, een Amerikaanse journalistieke organisatie die volgens de VRT-website regelmatig samenwerkt met internationale partners en andere media. Wanneer je doorklikt naar die software, dan staat daar het volgende: "When users log into Facebook, the tool will collect the ads displayed on the user's news feed and guess which ones are political. The tool will also show users political ads that others are seeing, but that weren't targeted at them."

Met andere woorden, alle advertenties worden dus toch verzameld en verwerkt en politieke advertenties worden op die manier zelfs naar andere gebruikers verspreid.

En dan valt er ook te lezen dat die software een partnerschap is met vijftien media in Europa – dus kranten en omroepen – in de VS en in Canada. Er wordt niet aangekondigd hoe lang informatie wordt opgeslagen en door wie. Men kan dus niet zien of de data die hier worden verzameld, enkel bij de VRT en De Tijd zullen worden gebruikt, of ook internationaal zullen worden gedeeld. U hoort me natuurlijk niet zeggen dat dit geen interessante journalistiek is, want dat is uiteraard niet aan ons, maar ik stel me wel opnieuw vragen bij de data die de VRT meent te verzamelen, de transparantie die aan gebruikers wordt geboden en de reikwijdte.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw bijzonder gedetailleerd antwoord. Ik denk dat dit debat over privacy echt wel verdient dat we er ons heel grondig over buigen.

Ik begrijp uit het antwoord dat de VRT zegt dat het een ongoing process is en dat ze er dus nog niet zijn en zullen blijven bijsturen. Er zijn ook al een aantal aanpassingen gebeurd. Ik vraag me af of die aanpassingen, bijvoorbeeld het uitvinken van de aanbevelingscookies, zouden zijn gebeurd zonder dat wij er vragen over hadden gesteld. Ik zie alleen maar dat de VRT ten aanzien van die nieuwe regelgeving toch heeft geprobeerd om het maximum eruit te halen en de kantjes eraf te rijden. Zoals de heer Bajart aangeeft, moeten we de vraag stellen of de VRT het strikte minimum moet doen wat wettelijk kan en mag, of dat zij die voorbeeldfunctie echt moet opnemen.

Wat de uitleg in verband met het aanvinken van gender betreft, ben ik niet echt overtuigd dat dit nodig is voor de analyse en om te kunnen rapporteren. Ik weet niet of in de beheersovereenkomst iets staat over het aantal vrouwen en mannen dat moet worden bereikt.

Ik wil als vrouw ook niet voortdurend aanbevelingen krijgen voor bijvoorbeeld vrouwenreeksen of vrouwenfilms.

Ook het antwoord over het VRT NU-profiel kan me niet echt overtuigen. U zegt dat men er ook voor kan kiezen geen profiel aan te maken maar als men geen profiel aanmaakt, dan is de toegang tot de diensten van de VRT beperkt. Dan gaat het alleen maar over het live-gebeuren. Wanneer men ook het uitgesteld aanbod enzovoort wil bekijken, dan moet wel men degelijk een profiel hebben.

Het voorbeeld dat de heer Bajart heeft gegeven in verband met de politieke advertenties toont eigenlijk dat we er bijlange nog niet zijn en dat hoe dieper men graaft, hoe complexer de situatie wordt. Minister, ik wil u dan ook vragen om de VRT nog eens heel duidelijk de boodschap te geven dat we die voorbeeldfunctie

willen en dat er eens een grondige analyse moet gebeuren. Men zou zich tot de Privacycommissie kunnen wenden maar u hebt zelf gezegd dat die wordt overspoeld met vragen. We wisten dat niemand klaar zou zijn, ook de Privacycommissie niet die nu bedolven worden onder een lawine maar niet voldoende mensen bij krijgt om dat te begeleiden. Ik klop al twee jaar op de nagel om te zeggen dat we niet klaar zouden zijn, en we zijn ook niet klaar.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, we hebben de laatste weken op sociale media de reactie van toch wel wat geërgerde kijkers en luisteraars gezien die zich afvragen waarom ze dat nu nog eens moeten invullen. Het zou eigenlijk niet mogen dat iemand die zich al heeft geregistreerd bij VTR NWS en er opnieuw naartoe gaat, alles nog eens moet invullen. Dat moet nog eens worden nagekeken. Is er dan echt zoveel verschil tussen zich registreren via de website, nadien via een app en dan nog een keer? Men valt de mensen daar wel wat mee lastig en in de mate van het mogelijke zou dat toch stilaan mogen stoppen en worden verengd tot wat echt nodig is.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Brouwers, dat is de hamer en het aambeeld. We willen allemaal dat de gebruiksvriendelijkheid zo groot mogelijk is, en tegelijkertijd willen we dat de privacy wordt gerespecteerd. Die twee zaken moeten absoluut kunnen, maar het ene staat het andere soms in de weg. Daar moeten we gewoon mee leren leven. Dat is ook zo voor andere toepassingen. Wanneer men zeer gebruiksvriendelijk zou zijn, zou men de wet niet toepassen. Wanneer men de wet te strikt toepast, is er dus een probleem met de gebruiksvriendelijkheid.

De openbare omroep is zich daarvan bewust. In die zin is het goed dat u uw democratische rol opneemt en vragen stelt. Dit debat is dan ook zeer terecht, het hoeft zeker ook niet de laatste keer te zijn dat we het daarover hebben. Maar de VRT is wel degelijk ook gevoelig voor de rechtstreekse en onrechtstreekse reacties van haar mediagebruikers – in een private onderneming zou men het hebben over klanten – en heeft zeker niet de bedoeling om irritatie op te wekken. De VRT is daar wel degelijk mee bezig.

Ik meen dat het in eerste instantie voldoende is om de wet toe te passen. De wet is de wet, dat weten we allemaal, en met wat ik nu weet, meen ik dat de wet ook wel wordt gevolgd. Ik zal echter op uw vraag ingaan en aan de VRT vragen waar zij ten opzichte van de loutere toepassing van de wet, nog extra inspanningen kan doen voor haar voorbeeldfunctie. Dat is geen eenvoudige maar wel een pertinente vraag.

Het beperkte VRT-profiel rond VRT NU hangt een beetje samen met de minimale dienstverlening zonder het ter beschikking stellen van bepaalde gegevens en de maximale dienstverlening. Ik zal de VRT vragen of het toepassen van de wet voldoende is en of zij meer kan of wil doen. Ik zal ook vragen naar de keerzijde van de medaille wanneer een gebruiker met zeer beperkte gegevens inschrijft op VRT NU. Ik zal u het antwoord op die vragen bezorgen.

Ik zal de VRT ook vragen dat er meer uitleg wordt gegeven over het project dat vanuit journalistiek oogpunt zeer interessant lijkt over de politieke advertenties, samen met de krant De Tijd. Vraag is wat de verhouding is tussen het journalistieke project dat zeker zeer boeiend zal zijn en de privacy. Mijnheer Bajart, ik zal u dat antwoord bijkomend bezorgen.

Wat gender betreft, staat er momenteel in de beheersovereenkomst wel degelijk een gerelateerd streefcijfer dat minstens 40 procent vrouwen moet worden bereikt. In de huidige genderdebatten kan het echter zijn dat dit minder relevant

wordt. Men kan niet verwijten dat dit met de beste bedoelingen in de beheersovereenkomst is terechtgekomen, of dat de VRT de beheersovereenkomst toepast. Maar als we dan inderdaad zeer genderneutraal zouden werken, wat op zich denkbaar is, dan zullen we in de toekomst inderdaad niet meer weten hoeveel mannen en hoeveel vrouwen nu naar bepaalde programma's kijken. Maar dat is een breder debat. Laat me hier een slag om de arm houden over hoe we daar in de toekomst mee moeten omgaan. Ik noteer zeker uw bezorgdheid, maar op dit moment gebeurt alles conform de beheersovereenkomst.

Ik denk dat de VRT belangrijke en serieuze inspanningen doet om te doen wat ze moet doen. Ik stel voor het debat voort te zetten aan de hand van een aantal vragen die u bijkomend hebt gesteld en aan de hand van wat er kan en zal gebeuren wanneer de Gegevensautoriteit operationeel is. Ondanks het feit dat sommigen daarvoor hebben gewaarschuwd, blijft dit een enorm complexe 'gamechanger' in de werking van alle bedrijven. Ondanks een aantal zeer slimme koppen en allerlei goedbetaalde consultantsfirma's is niet onmiddellijk het perfecte evenwicht bereikt. Dat zou inderdaad nog wel eens een aantal maanden kunnen duren.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, we moeten proberen samen het evenwichtspunt te bereiken. Ik dank mevrouw Segers om dit thema samen met mij op te volgen en ik kijk uit naar uw initiatief om 'the extra mile' te gaan en tot die referentie te kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, u zegt dat u onze vragen en bezorgdheden zult meenemen en bekijken met de VRT. Ik ben zeker dat de VRT die ter harte zal nemen.

Voor de implementatie van de GDPR was voorzien in een overgangsperiode van twee jaar, maar de realiteit is dat iedereen gewoon te laat in actie is geschoten. Dat blijft een feit.

Minister Sven Gatz: De VRT komt volgende week naar de commissie voor het jaarverslag. Wij zullen vragen dat de elementen die hier bijkomend zijn gevraagd, rechtstreeks kunnen worden gepresenteerd.

De voorzitter: Dat lijkt me een goed voorstel.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerkingsovereenkomst tussen SBS Media Belgium en de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) inzake de commerciële regie voor NRJ Vlaanderen – 2117 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) en NRJ Vlaanderen – 2125 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) en NRJ Vlaanderen – 2129 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Onlangs week kondigde SBS Media Belgium, de samenwerking tussen Mediahuis en SBS Belgium met de zenders VIER, VIJF en ZES, trots aan dat ze de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var) gekozen heeft als commerciële regie voor NRJ Vlaanderen, hun nieuwe netwerkradio voor actieve stedelingen.

Deze samenwerking is toch wel opmerkelijk. De Var is immers geen gewone reclameregie maar een autonome dochteronderneming die voor 100 procent in handen is van de openbare omroep VRT. De Var staat in voor de commerciële inkomsten van de openbare omroep, rechtstreeks voor radio en tv, maar via haar aandeel in Pebble Media ook onrechtstreeks voor de VRT-websites.

– *Cathy Coudyser treedt als voorzitter op.*

Dat SBS trots is op deze samenwerking is begrijpelijk omdat zij als nieuwkomer op de radiomarkt op deze manier gebruik kan maken van de expertise en ervaring van de reclameregie van de VRT die een marktaandeel van meer dan 60 procent in het radiolandschap bezet.

Dat Mediahuis als grootste commerciële mediabedrijf niet tevreden is met deze samenwerking is uiteraard ook begrijpelijk. Ik citeer hun reactie: "We vinden het onbegrijpelijk dat de openbare omroep reclame gaat verkopen voor een commercieel radiostation. Bovendien blijkt uit hun persbericht dat ze hun dominante marktpositie bewust willen gebruiken om één commerciële zender te bevoordelen, en de anderen dus te benadelen. Dit verhaal komt bovenop de vaststelling dat de radiozenders van de VRT de afgelopen jaren almaar commerciëler zijn geworden. Zo halen ze sinds 2012 elk jaar te veel reclamegeld uit de markt en overschrijden daarmee elke keer opnieuw het plafond dat vastgelegd is in de beheersovereenkomst. De logica achter deze beslissingen van de VRT ontgaat ons in elk geval volledig. We kunnen niet anders dan aan de alarmbel trekken."

Vanmorgen stond een artikel in De Morgen met als titel: 'VRT goochelt met reclamegeld'. Daarin wordt uitgelegd hoe de Var nog altijd een dividend uitkeert aan de VRT. Dat zij haar eigen reserves systematisch laat aangroeien, roept natuurlijk nog meer vragen op.

Minister, kan de Var als autonoom dochterbedrijf van een publieke instelling ook werken voor commerciële omroepen? Staan hierover bepalingen in de oprichtingsakte, de statuten of waar dan ook?

Welke strategische afweging heeft de VRT gemaakt door via de Var in zee te gaan met de nieuwe netwerkradio NRJ Vlaanderen? Immers, vorig jaar heeft de raad van bestuur van de Franstalige openbare omroep de samenwerking tegengehouden tussen de RTBF-regie RMB en de Franse commerciële zender TF1 in België, net omdat de RTBF-regie RMB op die manier het fragiele evenwicht zou verstoren in de audiovisuele sector.

Bent u van oordeel dat de samenwerking tussen de Var en NRJ Vlaanderen een marktverstoring effect zal hebben op de verdeling van de reclame-inkomsten in de Vlaamse audiovisuele sector?

In de krant De Tijd van 4 juni wordt uw woordvoester geciteerd: "In principe heeft de Var een autonome bedrijfsvoering", zegt woordvoester Eva Vanhengel. Maar Gatz gaat de samenwerking wel nader bekijken, klinkt het nog. "Omwille van de nauwe band tussen Var en VRT zullen we hierover contact nemen met de VRT." Heeft dat contact intussen plaatsgevonden? Wij hopen van wel. En wat is het resultaat van dat overleg met de VRT?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, op 1 juni vernamen we inderdaad dat de Vlaamse Audiovisuele Regie, een telg van de openbare omroep, de reclameregie zal voeren voor NRJ, de onlangs erkende commerciële netwerkradio van SBS.

De commerciële omroepen uitten al vaker de klacht dat de VRT jaarlijks de in de beheersovereenkomst opgelegde reclameplafonds overschrijdt en dus middelen uit de markt haalt ten koste van de commerciële omroepen. Mevrouw Brouwers wees er al op dat vandaag alles nog eens in De Morgen wordt uiteengezet.

Sinds 2012 heeft de VRT de afgesproken plafonds alles samen met ruim 27 miljoen euro overschreden.

De Var beheert als 100 procent dochter van de VRT vandaag de verkoop van advertenties op de kanalen van de openbare omroep. Bij met name Medialaan stijgt extra gemompel op nu de Var blijkbaar ook de reclameregie wil doen voor NRJ. Gevreesd wordt onder andere dat de VRT-paraplu het nieuwe privé-initiatief een extra voordeel zal geven tegenover de bestaande concurrenten op de privémarkt.

In Wallonië ging de regering er niet mee akkoord dat de reclameregie van RTBF de regie zou doen voor TF1, een private speler.

Minister, hoe kijkt u aan tegenover het feit dat de Var de reclameregie wil doen van NRJ?

Acht u dat conform de geest – het zal wel conform de letter zijn – van de beheersovereenkomst? Deelt u de mening van sommigen dat dit het media-ecosysteem verstoort?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik zal de thematiek niet herhalen, behalve twee elementen. Wat die derde grote speler op de markt betreft, kijkt Medialaan inderdaad met lede ogen naar deze samenwerking. Als we dat kwetsbaar ecosysteem in evenwicht willen houden, dan is dat zeker een aandachtspunt. Maar ook andere netwerkradio's die vandaag in volle ontwikkeling zijn, bekijken dat met lede ogen en vrezen dat hierdoor een en ander toch wel wordt scheefgetrokken.

Minister, vindt u het opportuun dat de Var een dergelijk samenwerkingsverband aangaat met een commerciële zender?

Welke impact zal deze samenwerking hebben op de VRT, zowel wat reclamewerving en -regie betreft, als wat de relatie tussen de Var en de VRT betreft?

Welke impact zal er zijn op de algemene markt voor reclame in de audiovisuele sector? Zal deze samenwerking niet verstoring werken voor de derde grote speler op het veld, en bij uitbreiding voor de netwerkradio's?

Hoe kan de Var omgaan met de spreidstand tussen de gelijkaardige belangen en wensen van twee concurrerende mediahuizen? Betekent het bevoordelen van de ene niet automatisch het benadelen van de andere?

Was de VRT, gelet op de autonomie van de Var, op de hoogte van de plannen van haar dochteronderneming en stemt ze ermee in? Wordt de VRT er beter van? Het is een peiling naar die relatie en de wijze waarop de enige aandeelhouder van de Var daarmee omgaat.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De NV Var werd in 1990 opgericht als een naamloze vennootschap en is vandaag een 100 procent-dochteronderneming van de VRT. Het is een mediaregie die instaat voor de verkoop van commerciële communicatie zoals radioreclame, radio- en televisiesponsoring en de commercialisering van websites via Pebble Media.

De Var heeft inderdaad een reclameregie-opdracht voor NRJ verkregen. Zoals aangegeven is de Var een apart bedrijf met een commerciële opdracht. Als commercieel bedrijf zoekt de Var naar opportuniteiten in functie van haar rendabiliteit. Zo werkte ze al eerder samen met andere spelers in de markt, waaronder TV Limburg.

Het gaat hier om een commerciële activiteit van de Var. De beheersovereenkomst van de VRT beschrijft de opdracht van de openbare omroep. De Var wordt wel vermeld in de beheersovereenkomst. Het gaat dan louter over de financiële rapportage. Ik citeer: "De rapportering over de financiering van de publieke omroepopdracht bevat volgende elementen: financiële rapportering over de activiteiten van de vennootschappen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de VRT, waaronder de Var."

De Var kan ook werken voor commerciële omroepen. De Var is een NV waarvan het maatschappelijk doel bepaalt dat ze voor derden regiediensten kan verrichten. Zoals aangegeven is het een apart bedrijf met een commerciële opdracht.

De VRT en de Var zijn van mening dat het medialandschap hiermee niet wordt verstoord. NRJ Vlaanderen is een nieuwe zender die zijn plaats in het radiolandschap zal moeten verdienen, zowel qua luisteraars als qua reclame-inkomsten. De geschatte marktaandeelen van radio NRJ worden geschat op 1 à 2 procent in de komende jaren. De impact op de markt van deze nieuwe zender zal dan ook eerder beperkt zijn. De keuze van welke regie voor hen werkt, staat daar in principe los van.

Zowel de VRT als de Var heeft al eerder diverse initiatieven genomen om de radiomarkt als de radioreclamemarkt sterk te houden. Vlaanderen is mede daardoor een van de bloeiendste radioreclamemarkten in de wereld. Ook de commerciële radio-omroepen plukken hier de vruchten van. De recente beslissing om in Vlaanderen vier netwerkradio's een licentie te geven, is er net gekomen omdat er interesse en ruimte is in die sterke radiomarkt voor bijkomende commerciële initiatieven.

Belangrijke bijkomende inlichting en keerzijde van de medaille is dat SBS Media voor de keuze van haar regie een 'pitch' heeft georganiseerd onder verschillende spelers. De Var heeft hieraan deelgenomen. Het feit dat de Var hier als beste uit kwam, is het resultaat van een professionele competitie en dus ook mede de keuze van NRJ zelf.

Voor alle duidelijkheid, de regieopdracht van NRJ Vlaanderen aan de Var gaat enkel over de nationale, dus de Vlaamse reclamewerving. De regionale reclamewerving zal gedaan worden door de regie van Mediahuis die ook regionaal de reclameverkoop doet voor radio Nostalgie.

Er is een parallel gemaakt met de opschudding in het Franstalige radiolandschap wat de keuze van RTBF inzake RMB en de regie van TF1 betreft, maar er zijn toch wel een aantal verschillen en het was ook een andere context.

TF1, die een Franse omroep is met een marktaandeel van meer dan 30 procent in Franstalig België, had de strategische keuze gemaakt om haar reclame in Fransstalig België apart te verkopen aan Belgische adverteerders en zette daarmee als buitenlandse zender een precedent dat, naar het oordeel van de RTBF, een destabiliserend effect had op het Belgische media-ecosysteem. De RTBF heeft geen bezwaren geformuleerd tegen het feit dat RMB ook voor andere commerciële omroepen als regie optreedt. RMB treedt op als regie voor de Franstalige NRJ zender, de zenders AB3/4 en het Radionomy streaming platform.

De Var heeft vooraf de bijzondere commissie voor toezicht op de opvolging van de Var binnen de raad van bestuur van de VRT ingelicht over haar deelname aan de pitch die werd georganiseerd door NRJ Vlaanderen.

De Var blijft de reclamewerving voor de VRT uitvoeren. Hier verandert niets. De Var geeft aan intern de nodige maatregelen te nemen zodat er altijd correct en met de nodige vertrouwelijkheid met elk van haar mandaatgevers wordt gewerkt. Daarnaast stelt ze voorop om voor zowel de VRT als NRJ Vlaanderen maximaal in te zetten.

Tot nu toe kan men zeggen dat er niets verboden staat in de beheersovereenkomst. Als autonoom bedrijf kan de Var dat dus doen. Daarnaast is het ook niet marktversturend. Had men dit nu moeten doen? Ik heb geen persoonlijke appreciatie te geven over initiatieven van autonome commerciële bedrijven, maar vanuit politiek oogpunt kan men inderdaad de vraag stellen of dit nu wel nodig was.

Er is ook verwezen naar een citaat van mijn woordvoester in de krant De Tijd. Dat citaat is wel degelijk op een weegschaaltje afgewogen met mezelf en is louter om redenen van beschikbaarheid door mijn woordvoester en niet door mezelf gegeven. Vraag is nu hoe dat moet worden ingeschat.

De VRT mag krachtens het Mediadecreet dergelijke vennootschappen oprichten. Het decreet bevat verder geen bepalingen hierover. Ook de beheersovereenkomst met de VRT houdt geen specifieke bepalingen, behalve financiële rapportering, over de Var in. De autonomie is dan ook zeer groot.

Wat de beheersovereenkomst wel bepaalt, zijn de plafonds van de reclame-inkomsten die de VRT maximaal mag halen uit de markt. Zoals u weet, werden die de laatste jaren flink overschreden. De VRT heeft via de beheersovereenkomst een expliciet engagement om ernaar te streven excedenten te vermijden. De Var haalt de reclame-inkomsten voor de VRT binnen. Ik heb begrepen dat de Var de reclame-inkomsten strikter zal monitoren. Ik ontvang signalen dat dit daadwerkelijk ook gebeurt. Het radio-advertentiegedeelte lijkt nu al voor het volledige jaar zo goed als of zelfs volledig vol te zetten, nog voor we de helft van het jaar hebben bereikt. We zullen dat de volgende maanden verder monitoren. Het is belangrijk dat we dit doen omdat het afgesproken is, en omdat we dan pas zullen kijken wat de bredere resultaten zijn op het globale medialandschap en niet enkel op het reclameplafond van de VRT. Men moet het eerst doen om te weten wat de resultaten zullen zijn. Ik kijk samen met u uit naar de resultaten die ons verder wijzer zullen maken.

Gezien de nauwe band met de Var heeft het NRJ-dossier zijdelings maar dus niet rechtstreeks te maken met de VRT en haar reclame-inkomsten. Ik volg de resultaten

van de monitoring op. Maar wat het dossier zelf betreft, zal ik nu verder niets ondernemen. Ik heb u daartoe het regelgevend kader afdoende geschetst. Wij zijn wel in gesprek met de VRT en de Var om de financiële relatie tussen beide af te lijnen en transparanter te maken. We willen daar vanuit het oogpunt van het globale media-ecosysteem bijkomende afspraken over maken. Dat zal de volgende weken en maanden gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had ongeveer verwacht dat u zou antwoorden dat ze autonoom zijn en dat u het verder zult opvolgen. Maar met het artikel dat vandaag in De Morgen staat, denk ik – en u hebt het ook zelf gezegd – dat meer transparantie nodig is. Dat is het punt dat wij elk jaar herhalen bij de bespreking van het jaarverslag van de VRT omdat daar zo weinig over in staat. Er staat dan dat we bij de Nationale Bank de jaarrekening van de Var kunnen gaan inkijken, en we zouden dat misschien ook moeten doen als we ons werk grondig willen doen. Maar gelukkig zijn er ook journalisten die een en ander uitspitten zoals vandaag is gebleken. Ik vind dat we daar echt op moeten doorgaan. Het is een vraag die we hier ook al dikwijls hebben gesteld.

Bij het aanvraagdossier van wat toen nog S-radio heette en niet NRJ en waarop hun erkenning nadien is gebaseerd, hebben ze een beetje van hun oren gemaakt en gezegd: "De Vlaamse reclamemarkt wordt gekenmerkt door een zeer hoge concentratiegraad. Twee spelers, met name de Var en Mediaaan, hebben samen 95 procent van de reclamemarkt in handen. Door de commercialisering van S-radio hand in hand te doen gaan met het landelijk netwerk van Nostalgie wordt een begin gemaakt van het doorbreken van dit duopolie op de radioreclamemarkt." Ze hebben het mooi voorgesteld, maar hoewel ze nog niet bezig zijn, gaan ze al samenwerken met de Var. Dat kan hen misschien nog eens voor de voeten worden geworpen. Misschien kan de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) zich daar na een of andere klacht nog eens over buigen. Het is een heel bizar verhaal, dat de komende weken en maanden nog verder aan bod zal komen. Volgens week kunnen we de VRT daarover nog vragen stellen naar aanleiding van de bespreking van het jaarverslag.

Minister, u hebt een antwoord gegeven. Ik denk dat u de transparantie wilt bespoedigen, maar op een of andere manier is uw antwoord niet helemaal bevredigend. Ik snap ook wel dat we ons op dit moment aan al die juridische regels en afspraken moeten houden, maar hier is iets aan de gang wat niet zo positief is voor het medialandschap.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u hebt gezegd dat de impact van NRJ klein zal zijn. Er wordt gesproken over een marktaandeel van 1 tot 2 procent. Ik neem aan dat dit klopt, maar ik heb toch nog een paar opmerkingen over de Var zelf.

U hebt gezegd dat de Var nu eenmaal een commerciële opdracht heeft en we de Var dus gerust moeten laten. Dat is zo, maar tegelijkertijd is de Var voor 100 procent een dochteronderneming van onze openbare omroep. Ik vind dat daar wel wat spanning tussen is.

Het Vlaams Parlement heeft de reclameplafonds niet ingesteld om de VRT te pesten, maar omdat we ervan overtuigd zijn dat dit het evenwicht in de sector ten goede komt en de commerciële omroepen wat ademruimte geeft. Nu blijkt dat de door het Vlaams Parlement zo bewaakte en bepleite afspraken met de openbare omroep eigenlijk door de Var worden omzeild. Het ziet ernaar uit dat wat in de krant staat, ook klopt. We kunnen ook terugvinden dat reserves worden aangelegd. Een bedrijf moet natuurlijk reserves aanleggen en een buffer hebben, al is

het maar om de eigen werking en het personeel te betalen of om eventuele tegenvallers op te vangen. Ik herinner me dat de VRT in 2009 op het vlak van reclame-inkomsten onder de verwachtingen is gebleven. In die gevallen is het goed dat er een buffer is. Daar klagen we niet over. Als dat in de richting van 20 miljoen euro gaat, zijn die reserves echter geen buffer meer om eventuele calamiteiten op te vangen. Bovendien worden aan de openbare omroep dividenden uitgekeerd. U hebt zelf in de krant gezegd dat hierover in functie van de volgende beheersovereenkomst wellicht duidelijker afspraken moeten worden gemaakt. Dat is ook de mening van de N-VA. We moeten die contouren op papier zetten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik wil in mijn repliek drie elementen aanbrengen. Het eerste element betreft het private statuut van de Var als naamloze vennootschap. Aangezien de reclameregie in een commerciële omgeving werkt, was het de bedoeling dat de Var dezelfde commerciële technieken als vennootschappen zou kunnen gebruiken. Volgens mij was dat niet bedoeld om ook de reclameregie te verzorgen van commerciële zenders, maar ik kan me vergissen.

Mijn tweede element betreft de jaarrekeningen van de Var, die ik gisteren bij de Nationale Bank van België heb doorgenomen. Ik heb een specifieke vraag over de inkomsten. Met de reclameregie voor NRJ zal de Var geld verdienen en winst maken. Voor wie is die winst? Is dat geld voor de VRT of voor de Vlaamse overheid? Ik vind dat bizar. Wat is het doel en waar moet dat geld landen? In het begin zal het marktaandeel slechts 1 tot 2 procent bedragen, maar voor hetzelfde geld kan dat tot 8 of 10 procent stijgen.

Mijn derde opmerking sluit aan bij wat hier al is gezegd. Is de keuze voor NRJ eigenlijk in lijn met het aanvraagdossier van SBS als netwerkradio? Is dit dossier in orde met de decretale regels? Is het mogelijk in de loop van het proces naar een andere reclameregie om te schakelen? In het eigen dossier staat immers dat ze daar zelf voor zouden zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dank ook de vraagstellers, want we voeren hier opnieuw een belangrijk debat. U hebt daarnet over een spreidstand gesproken. De spreidstand die ik in verband met deze kwestie zie, is natuurlijk dat we de VRT in de beheersovereenkomst expliciet vragen om marktversterkend en niet marktverstoring te zijn. Dit is het spanningsveld waarin we volgens mij belanden als de VRT dit op een bepaald ogenblik doet. We zouden dit kunnen beschouwen als een manier om de markt te ondersteunen. Wat betekent het eigenlijk marktversterkend te moeten zijn? Die kwestie is nog lang niet uitgeklaard. Naar aanleiding van deze toestanden denk ik dat we ons hierover moeten buigen.

Mevrouw Brouwers, mijnheer Caron, jullie hebben al verwezen naar het dossier op basis waarvan SBS de frequentievergunning heeft gekregen. We hebben het hier al over gehad. Eerst was het SBS Radio, maar nu is het uiteindelijk NRJ geworden. Dit is een onderdeel van een Frans concern, maar dat stond er eerst helemaal niet. Dit is niet conform het dossier. Dit lijkt me al de tweede keer. We hebben de dossiers toen ingekeken. Ik meen me te herinneren dat daar iets heel anders in stond. Het plan was een eigen sales team te starten, net om het monopolie van de Var en Mediaaan te doorbreken. Ik begrijp dan ook de geprikkelde reactie van Mediaaan. Dit is eigenlijk de tweede keer dat SBS iets anders doet dan werd vooropgesteld in het dossier op basis waarvan SBS een erkenning voor die frequenties heeft gekregen. Ik vind jullie vragen dan ook zeer pertinent.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, ik wil even voortbouwen op de uiteenzettingen van de vorige sprekers. Ik wil nog eens aangeven dat de schotten tussen de Var en de VRT met betrekking tot deze case duidelijk zouden moeten zijn. Het zou immers ontoelaatbaar zijn de VRT een nog grotere impact op de advertentiemarkt te laten verwerven door middel van de kennis die de Var en de VRT door de samenwerking met NRJ opdoen. Wij moeten hierop toezien. Dit zou op zijn minst leiden tot extra inkomsten voor de Var, die dan weer door middel van boekhoudkundige inventiviteit naar de VRT zouden kunnen doorstromen.

Verder ben ik geneigd te beginnen denken dat de VRT graag gebruikmaakt van de grijze zones om twijfelachtige beslissingen te nemen. Die grijze zones, waarin het de VRT niet expliciet wordt verboden activiteiten te ontplooiën, worden door de openbare omroep steevast betreden. Mijns inziens zou de VRT zich hierover intern moeten beraden. Dat de omroep iets kan doen of dat iets niet expliciet wordt verboden, betekent immers niet dat de omroep dit daarom ook zonder boe of bah moet doen. Ik denk dat de openbare omroep ten opzichte van de grijze zones meer afstandelijkheid moet bewaren en zich niet meteen 'head first' op alle geboden opportuniteiten moet gooien.

Nog niet zo lang geleden hebben we vanuit de Reyerslaan klagende berichten gekregen over de centrale rol die de VRT in het media-ecosysteem wil opnemen. De VRT ondervindt tegenstand uit de commerciële, private sector. Gezien de houding van de VRT, die het klaarblijkelijk niet kan of wil nalaten de private spelers op hun eigen terrein te beconcurreren, is dat geen wonder. Indien ik mezelf even in de plaats van de commerciële spelers zou stellen, zou ik de vraag kunnen stellen wie met zulke vrienden nog vijanden nodig heeft.

Ik zou overigens de eerste zijn om de VRT een sterk onderstreepte en centrale rol te gunnen, zeker als die rol naar behoren zou worden ingevuld. Wat we bij het opstellen van de resolutie in verband met de beheersovereenkomst hebben gevraagd, is altijd het fundament van dat document geweest. De heer Vandaele heeft er al naar verwezen. Ik zou nog een stap verder gaan, maar dat zal ik vooralsnog niet doen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Met betrekking tot de vragen die over het dossier van S-Radio, nu NRJ, zijn gesteld, kan ik zeggen dat het programma-aanbod zeer belangrijk is. Daarvoor verwijs ik naar de vraag om uitleg van mevrouw Segers van een tijdje geleden. De mogelijkheden om bepaalde wijzigingen aan het profiel aan te brengen, zijn minimaal of onbestaande. We zullen dat pas zien als de radio daadwerkelijk on air is.

De andere elementen in verband met partnerschappen en eigendomsstructuren moeten volgens het decreet aan de VRM worden gemeld. Ik neem aan dat dit al is gebeurd of nog zal gebeuren. De VRM speelt uiteraard zijn rol. We moeten daarbij een onderscheid maken tussen de zakelijke elementen in het dossier die nog kunnen veranderen, die aan de VRM moeten worden gemeld en waarover de VRM nog een appreciatiebevoegdheid heeft, en de inhoudelijke programmatie, waarvoor wijzigingen nagenoeg onmogelijk zijn. Later dit jaar, wanneer de zender te beluisteren zal zijn, zullen we hier meer over weten.

Ik blijf bij mijn antwoord dat het contract tussen NRJ en de Var eigenlijk maar een klein symptoom is. De essentie van de zaak is nog complexer dan de vraagstellers hebben gesteld. We hebben de VRT opgelegd dat het reclameplafond bewaard moet blijven. Dat is de afgelopen jaren niet strikt nageleefd, maar dat zal nu wel gebeuren. De eerste tekenen daarvan zijn voelbaar. Het reclameblok op de VRT zit vol tot het einde van het jaar. Dat is belangrijk omdat het verdedigbaar is dat het reclameplafond niet mag worden doorbroken. Dat is de doelstelling van de Vlaamse Regering, die overigens door zowat alle politieke fracties wordt gesteund. We

zullen tegen het einde van het jaar zien wat het macro-effect op het ecosysteem van de globale radiomarkt zal zijn. Er zijn stemmen die zeggen dat het geen effect zal hebben op wat de publieke en private reclamemarkt gezamenlijk binnenhalen, maar er zijn ook stemmen uit publieke en private radiokringen die zeggen dat dit een verkleining van de globale reclamekoek voor radio als geheel zou kunnen betekenen. We zullen dat nog zien. Dit moet eerst gebeuren, want we hebben het afgesproken en anders weten we het ook niet. Dit kan ons naar paden leiden waarvan we de diepte nu nog niet geheel vermoeden.

Met betrekking tot de mate van reservevorming in de Var en de mate waarin dividenden worden uitgekeerd, ook aan de VRT, wil ik de vraagstellers tegemoet treden. Aangezien die gesprekken aan de gang zijn, zal ik nu niet in detail antwoorden. We moeten afspraken maken zodat we duidelijk en transparant kunnen weten wat van de Var naar de VRT gaat en op welke wijze dit gebeurt.

De economische situatie van de VRT blijft de komende jaren wat ze is. Dat zal de komende weken nog te horen zijn. Er moeten daar nog andere katten worden gegeseld. Bepaalde mensen vertellen me nu dat ik vanwege de voornoemde redenen zeer strak moet zijn ten aanzien van de VRT. Binnenkort zouden ze me wel eens kunnen vragen niet te strak te zijn, want daar zijn nog andere problemen op te lossen. Als goede hoeder van het media-ecosysteem probeer ik met al die elementen rekening te houden. Het is uiteraard zo dat de naleving van de beheersovereenkomst daarbij primordiaal is, maar we moeten nog veel meer ballen in de lucht houden dan een contract tussen de Var en NRJ. Dat zal de komende weken en maanden blijken. Ik zal daar dan graag verder op ingaan.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Volgende week zien we de VRT hier en dan zullen we de vragen herhalen. Los van de vraag wie wat aan de reclame-inkomsten overhoudt en hoe de markt verder zal evolueren, mogen we als Vlaams Parlement hoe dan ook stilaan klaarheid krijgen over de commerciële inkomsten van de VRT en over alle financiële stromen tussen de Var en de VRT. Ik denk dat daarover dringend klaarheid moet komen. Nu is die klaarheid er niet helemaal en dat is dan ook onze enige vraag op dit moment.

Als die klaarheid er is, kunnen we in alle objectiviteit beslissen of een dividend verantwoord is en waarvoor het mag worden gebruikt. Nu bevinden we ons een beetje in onwetendheid. Ik vind dat we vooral duidelijkheid moeten krijgen over hoe het allemaal zit, want in verband met verschillende dossiers wordt de grijze zone opgezocht. Dat is niet in orde. Wij moeten weten hoe het zit om in alle objectiviteit te kunnen oordelen over wat de VRT nu echt nodig heeft.

Minister, u hebt op het einde gezegd dat er nog problemen zijn. Dat zal wel zo zijn en het is zeker niet de bedoeling de VRT plots op droog zaad te zetten, maar er moet wel duidelijkheid zijn. Dat geldt ook voor dit dossier. Het is soms onduidelijk hoe het zal lopen. Door de grijze zones op te zoeken, krijgt de VRT altijd de nodige vragen vanuit het Vlaams Parlement. Wij stellen die vragen om uitleg niet met plezier.

We zullen dit volgende week verder bespreken. Ik hoop dat u ook met de VRT in gesprek zult gaan, al is het maar omdat stilaan wordt gedacht aan de voorbereiding van een volgende beheersovereenkomst. Het mag in de toekomst misschien allemaal wat duidelijker worden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het heeft, in dezelfde sfeer blijvend, natuurlijk weinig zin dat we de voordeur winddicht maken, afplakken en isoleren indien we de achterdeur wagenwijd openzetten. Met betrekking tot de reclameplafonds hebben

we heel wat denkwerk verricht. We hebben nagegaan hoe we dit in de toekomst zullen aanpakken en welke afspraken we kunnen maken. We zien echter dat er met de Var allerlei zaken kunnen gebeuren waar we blijkbaar geen vat op hebben en waarvan we zelfs de draagwijdte of het volume niet helemaal kennen. Ik herhaal dat we in de toekomst duidelijker afspraken met de openbare omroep moeten maken over wat met de Var kan gebeuren.

Minister, enkele maanden geleden hebt u besloten dat de VRT om het zoveelste gat te dempen uit de Var mocht putten. Het kot was toen te klein, want dat was iets van de openbare omroep. Niemand mocht tussenbeide komen en we mochten de openbare omroep vooral niet zeggen wat al dan niet uit de Var moest of mocht worden gehaald. Dat is geen goede sfeer. Ik vind dat niet vertrouwenwekkend en ik denk dat we allemaal graag het vertrouwen in onze openbare omroep bewaren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Bij momenten lijkt dit een discussie over de budgetten van de VRT. Ik zal die discussie niet voeren, want ik heb daar een andere mening over. Mij gaat het erom dat er transparantie moet zijn over hoe ver de Var met betrekking tot dergelijke zaken kan gaan. Dat is essentieel. Ik pleit voor transparantie.

Mijnheer Vandaele, door wat research te verrichten, heb ik gisteren vragen om uitleg over de transparantie van de Var van vijftien jaar geleden gevonden. Dat is absoluut geen nieuw thema. Het gaat al lang mee. U was daar trouwens bij.

De transparantie is absoluut noodzakelijk. Met betrekking tot de reclameplafonds hebben we een scherpe muur gebouwd. Ik vind het dan ook bizar dat de Var, voor 100 procent een dochteronderneming van de VRT, met een commerciële speler in zee gaat, terwijl er een precedent is dat dit niet mag worden gebruikt. Ik begrijp er niets van.

Minister, u hebt mijn vraag niet beantwoord. Ik begrijp dat. Wat gebeurt er met de winst die de Var maakt met de reclameregie voor SBS, in dit geval voor NRJ? Ik zou de Var graag een vraag stellen, maar dat kan niet, want het is een privaat bedrijf. Wat zal de Var doen indien nog andere netwerkradio's komen aankloppen om de reclameregie te voeren? Kan de Var neen zeggen? Op basis van welke gronden zou dat gebeuren? Wordt die beslissing eigenlijk genomen in de Reyerslaan of in het kantoor daartegenover? Die werkwijze is, los van de visie hierop, niet in orde.

Tot slot hebt u me heel erg nieuwsgierig gemaakt naar de ballen die in de lucht moeten worden gehouden en die de komende weken blijkbaar op de grond zullen vallen. We zullen zien.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de evaluatie van het betalend aanbieden van voetbalbeelden door de VRT (Near Live Clips) – 2126 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vandaele, voetballiefhebber, heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dat is een kleine vergissing, maar het zal niet de enige zijn.

In december 2017 is de VRT gestart met het aanbod fragmenten met de doelpunten en de belangrijke momenten uit wedstrijden vrijwel meteen live te bekijken

door middel van de sport- en voetbalapp van de VRT. De seizoenspas om die zogenaamde Near Live Clips te kunnen bekijken, kost een luttele 3,5 euro.

Minister, tijdens de plenaire vergadering van 20 december 2017 heb ik een actuele vraag gesteld om uw visie te horen: past dit initiatief van de VRT, waarbij een gedeelte van het sportnieuws tegen betaling wordt aangeboden voor het op het open net verschijnt, binnen de huidige beheersovereenkomst? U hebt toen geantwoord dat het om een contractuele verbintenis tussen de VRT en de Pro League gaat en dat dit eigenlijk wel binnen de beheersovereenkomst past. De beheersovereenkomst stelt immers dat de VRT een toegankelijk en universeel aanbod moet aanbieden, maar dat de VRT ook voluit voor digitale mogelijkheden kan gaan. Vervolgens hebt u verklaard dat de VRT wel voorzichtig moet omgaan met de tarieven die hiervoor worden bepaald.

Minister, aangezien de VRT het initiatief na het huidige voetbalseizoen zal evalueren en zal nagaan waar er moet worden bijgestuurd, zou ik u hierover graag enkele vragen stellen. Hoe evalueert u het betalend aanbieden van voetbalbeelden op de Sporza-app door de VRT? Hoeveel gebruikers heeft de VRT voor deze betaalfunctie geregistreerd? Zijn er grote verschillen tussen de reguliere competitie en de play-offs of play-downs? Is de openbare omroep van plan deze functie opnieuw aan te bieden voor het voetbalseizoen 2018-2019?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, met betrekking tot uw vraag om uitleg heb ik natuurlijk de VRT gecontacteerd. De openbare omroep heeft me laten weten dat Sporza al geruime tijd Near Live Clips aanbiedt. Dit gebeurt al langer dan dat dergelijke clips van de Pro League worden aangeboden. Dergelijke clips sluiten aan bij de doelstelling in de beheersovereenkomst om audiovisuele content op online platformen op een moderne manier aan te bieden, onder andere voor jonge gebruikers. Indien Sporza over de gepaste rechten beschikt, worden de zogenaamde Near Live Clips aangeboden. Dat is het geval voor de Europa League, voor de Croky Cup, dat is de Beker van België, en vanaf vanavond ook voor het wereldkampioenschap voetbal. Sporza biedt trouwens ook Near Live Clips aan van andere sporten, zoals wielrennen, atletieksporten, basketbal en verschillende zogenaamde kleinere sporten. De VRT zet in op dit consequent aanbod om de openbare opdracht ten volle en divers in te vullen.

In de overeenkomst met de Pro League zijn de rechten ook verworven voor het voetbal in eerste klasse. Het contract stelt dat de uitbating van die rechten in een betaalomgeving moet gebeuren. Dit gebeurt in eerste instantie om de markt van de betaaltelevisie tegen gratis Near Live Clips te beschermen. Sporza heeft de clips tegen een prijs van 3,49 euro aangeboden en is pas na vijftien speeldagen gestart.

De VRT heeft voor de betalende Near Live Clips iets meer dan 1100 gebruikers geregistreerd. Dat lijkt me niet echt een getal om van achterover te vallen. Sinds de start van de Near Live Clips is het aantal gebruikers gradueel toegenomen. De eventuele concurrentiële gevolgen voor de andere spelers lijken op dit ogenblik dan ook de facto veeleer beperkt. De VRT kan dit echter niet volledig zelf nagaan. De VRT kan dit niet staven met de gebruikscijfers van de initiatieven van de andere spelers, die we om concurrentiële redenen niet kennen.

De VRT heeft me laten weten dat Sporza deze Near Live Clips van de Pro League ook volgend voetbalseizoen zal aanbieden. De prijs daarvan is nog niet bepaald.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het is natuurlijk lachwekkend dat een openbare omroep met een app 1100 gebruikers bereikt. Ik weet het niet. Tegen een prijs

van 3,5 euro is dit ongetwijfeld een deficitaire operatie. Volgens u moet het, want dit maakt deel uit van het contract met de Pro League. Dat is mogelijk, maar ik vraag me toch af of deze operatie zinvol is als slechts een zo klein publiek wordt bereikt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen Sporza en Sporthouse Group – 2148 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de samenwerking tussen een sportmarketingbureau en de VRT – 2168 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, vorige week hebben we in de pers vernomen dat de VRT naar aanleiding van het komend wereldkampioenschap voetbal in Rusland binnenkort reportages over twee Rode Duivels zal uitzenden. Sportjournalist Ruben Van Gucht heeft beide spelers in hun thuisstad geïnterviewd en heeft hen gevolgd met de hulp van mensen uit hun omgeving. Naast de hulp van vrienden heeft de VRT ook concreet samengewerkt met het sportmarketingbureau Sporthouse Group, dat voor beide Rode Duivels de sociale media en dergelijke verzorgt. De VRT heeft van Sporthouse Group filmpjes ontvangen over hoe beide sporters in het dagelijks leven staan en heeft die filmpjes dan samen met de twee Rode Duivels bekeken.

De heer Deltour, nationaal secretaris van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) heeft zich in een krantenartikel vragen gesteld bij deze samenwerking. Ik citeer: "Het lijkt me vreemd dat een journalistiek merk als Sporza zich hiertoe leent. Het minste wat de VRT zou moeten doen, is er toch duidelijk over communiceren zodat je als kijker weet hoe dit tot stand is gekomen en wat Sporthouse Group is. Je kunt je de vraag stellen of dit niet onder de regels voor product placement valt." Wat verder in dat krantenartikel heeft hij ook opgeworpen dat de VRT tijdens het vorige wereldkampioenschap onder vuur heeft gelegen omdat een documentaireserie over de Rode Duivels was gemaakt door een productiehuis dat mee door een Rode Duivel is opgericht.

De VRT heeft laten weten dat de redactie, de montage, de regie en de eindredactie van de twee reportages volledig bij Sporza liggen. Sporza kon uit het ruwe beeldmateriaal zelf kiezen welke filmpjes al dan niet zouden worden gebruikt. Dat is meestal de uitleg die we krijgen. De redactionele verantwoordelijkheid ligt bij de VRT en wie het basismateriaal heeft gemaakt, doet er verder niet toe.

Minister, wat is uw standpunt over de samenwerking tussen de VRT en het sportmarketingbureau Sporthouse Group? Moet een dergelijk programma worden ingepast in de afspraken en de werkwijze in verband met product placement?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, onze Rode Duivels zijn genieën, zelfs goden. Voor wie er nog aan twijfelde, zendt de openbare omroep in de aanloop naar het wereldkampioenschap twee allesonthullende reportages uit over het echte leven van de Rode Duivels met de hoogste aaibaarheidsfactor, onze Kevin en ons Driesje.

Het is hierbij opvallend dat uitgerekend deze twee voetballers, die zowat de meest volkse en toegankelijke uitstraling hebben van de volledige selectie, blijkbaar te onbereikbaar zijn om als Sporzaploeg zelf het portret te draaien. De beelden voor de reportages worden gedraaid samen met het sportmarketingbureau dat achter de spelers staat. Of moeten we eerder zeggen: het sportmarketingbureau dat boven de spelers staat?

Sporthouse Group wordt dus betaald door de VRT om beelden aan te leveren die perfect passen in hun marketingstrategie, waarvoor ze dan ook nog eens door de spelers, clubs en makelaars betaald worden. En dat wordt dan verkocht als de garantie op een echt authentieke blik op het dagelijkse leven van onze genieën en onze goden. De krantencommentaren van de voorbije dagen daarover waren trouwens ook niet mals.

Het leidt tot een vreemde situatie. De VRT maakt een programma over de alledaagse volkshelden en betaalt daarvoor een bedrijf dat er net voor zorgt dat die jongens allesbehalve volks kunnen en mogen zijn, het bedrijf dat er via hele mediastrategieën voor zorgt dat de echtheid gefilterd wordt. Tot meerdere eer, glorie en vooral waarde van deze spelers.

Ach, het is maar voetbal, zou je kunnen zeggen. En dat klopt natuurlijk. Maar de VRT verzet wel de bakens. Zoals Pol Deltour van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) opmerkte: "Je moet opletten voor het hellend vlak." Er zijn ongetwijfeld heel boeiende reportages te maken over grote bedrijven, maar laat je die filmen door de communicatiedienst van het bedrijf? Wat als er diepmenselijke portretten van politici gedraaid worden door de spindoctors van de partijen? Zal de VRT die dan ook uitzenden en er zelfs voor betalen? Ik dacht even aan Marc Van de Looverbosch en zijn 'De wissel van de macht' toen ik die zin schreef.

Minister, hoe staat u tegenover de samenwerking tussen de VRT en Sporthouse Group? Biedt een dergelijke samenwerking voldoende garantie op objectieve berichtgeving? In hoeverre kunnen dergelijke programma's gezien worden als product placement en publiereportages? Versterkt een dergelijke samenwerking niet net de macht van de managements- en marketingbureaus, waardoor de sterren nog ontoegankelijker zullen worden voor de media? Is het dan wel opportuun dat de VRT hieraan meewerkt? Hoe reageert u op de waarschuwing van de VVJ dat hier een hellend vlak dreigt? Waar ligt voor u de grens tussen vrije nieuwsgaring en het verpakken van aangeleverde content?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik geef vooraf enkele elementen aan die de samenwerking tussen de VRT en Sporthouse Group verduidelijken. Sporthouse Group als een sportmarketingbureau omschrijven is, aldus VRT, een te enge benadering van het bedrijf. Sporthouse Group heeft een breed maatschappelijk doel, waaronder het verlenen van diensten, advies en bijstand inzake economische, sportieve, handels- en managementaangelegenheden; het verschaffen van allerlei diensten en faciliteiten met het oog op audiovisuele opname van sportieve en andere activiteiten; het maken en commercialiseren van audiovisuele reportages. Sporthouse Group maakte in het verleden ook al content en vooral ook video's in de brede zin van het woord. Zo maakte Sporthouse Group in het verleden reeds documentaires voor Canvas en Play Sports. Sporthouse Group is ook geen agent of manager van de sporters in kwestie, maar verzorgt zijn of haar social-media-accounts.

In dit project, zijnde reportages over een paar Rode Duivels, werkte Sporthouse Group als videoproducent. Het bedrijf heeft een zekere expertise in het werken met kleine camera's. Natuurlijk is ook de relatie met de sporters in kwestie een extra voordeel en hebben ze sowieso een affiniteit met de sportwereld. Maar dat de relatie met de sporters niet de enige doorslaggevende factor in de samenwerking is,

blijkt uit het feit dat Sporthouse Group ook de beelden zou maken voor een aflevering rond Axel Witsel, een speler waarmee Sporthouse Group geen verdere overeenkomst heeft. Voor de volledigheid: door de onbeschikbaarheid van deze speler in China, is deze aflevering er uiteindelijk niet gekomen. Sporthouse Group werd dus als videoproducent ingehuurd door de VRT. Per prestatie werden ze vergoed. De videobeelden zijn een onderdeel van de documentaires in kwestie.

Ik kom nu tot het kader 'samenwerking met audiovisuele sector' waarin de VRT fungeert. De beheersovereenkomst die momenteel loopt, stelt in strategische doelstelling 6: "Versterking van het media-ecosysteem: De VRT speelt haar rol als hefboom in de mediasector. Ze stimuleert een kwalitatief sterk en economisch leefbaar landschap om zo een pluralistisch en divers aanbod in een internationaliserende context mee in stand te houden." De beheersovereenkomst vraagt dus om samenwerking met en het stimuleren van de audiovisuele sector. De audiovisuele sector gaat vandaag verder dan klassieke productiehuisen. Ook flexibele contentproducenten zoals Sporthouse Group spelen daar een almaar grotere rol. Er kan dus worden gesteld dat de samenwerking met Sporthouse Group voor dit project aansluit bij de beheersovereenkomst.

Is er een garantie op een objectieve berichtgeving? Deze productie werd op een redactioneel onafhankelijke manier gemaakt. De samenwerking tussen de VRT en Sporthouse Group werd duidelijk afgebakend, zodat er geen sprake kan zijn van inperking van de redactionele autonomie. De sleutelfuncties, namelijk journalist, eindredacteur en regisseur, zaten immers bij Sporza en de VRT, die functioneerden onder de hoofdredactie van Sporza en de VRT. Sporza nam het initiatief, bedacht het format en stuurde het hele proces aan. Sporthouse Group was de producent van de video's waarbij er een beeld werd gemaakt van de persoonlijke levenssfeer van de sporters. Ook die momenten werden op voorhand uitgewerkt en voorbereid onder de journalistieke eindverantwoordelijkheid van Sporza, zo deelt men mij mee.

Ik kom tot de vragen die te maken hebben met product placement en mogelijke publireportage. Artikel 2, 30° van het Mediadecreet omschrijft productplaatsing als "elke vorm van audiovisuele commerciële communicatie die bestaat in het opnemen van of het verwijzen naar een product of dienst of een desbetreffend handelsmerk binnen het kader van een televisieprogramma". De artikelen 98 tot en met 101 regelen dergelijke productplaatsing voor programma's. De interpretatie of iets al dan niet productplaatsing is, komt de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) toe in het kader van zijn toezichtsfunctie, dus ik kan en zal me er niet over uitspreken of dit al dan niet onder toegelaten productplaatsing valt. Volgens de VRT gaan de reportages over de mensen in kwestie en zijn ze het gevolg van een louter redactionele keuze. Nergens wordt er voor specifieke producten promotie gemaakt, aldus de VRT. Dergelijke documentaires met portretten van personen maakt de VRT trouwens ook over kunstenaars of artiesten.

Ik kom tot de opportuniteit in het algemeen en de waarschuwing van de VVJ. Zoals aangegeven, heeft de VRT Sporthouse ingehuurd als videoproducent. Het gaat, zoals beschreven, om een goede, helder geformuleerde en afgebakende samenwerking met een contentproducent met goede relaties met sporters. Het programma geeft ook een beeld van iets wat juist vaak verborgen blijft. Hier gaat het ook niet over een onderzoeksjournalistiek programma, maar over een programma dat een portret schetst van een atleet en daarbij zaken toont uit het echte leven van de sporters in kwestie. Door dit programma probeerde de VRT een inkijk te bieden in het leven van deze sporters. Die schermen zich inderdaad vaak af, wat bijvoorbeeld ook blijkt uit de uitzending rond Dries Mertens, maar ze tonen zich in de documentaires wel open over hun leven.

Ik begrijp de bezorgdheid van de VVJ. De onafhankelijkheid van de journalistiek en de deontologie die daarmee gepaard gaat, zijn voor mij belangrijk, maar ik ga er tot

nader order van uit dat bij de totstandkoming van dergelijke programma's hier goed en nauwkeurig over gewaakt werd en wordt. De VRT laat weten dat de redactionele onafhankelijkheid voor haar altijd van groot belang is en dat die voor het produceren van dit programma ook voldoende gewaarborgd was en niet in het gedrang kwam.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We hebben weer een boeiende case te pakken, minister. U zegt dat Sporthouse Group niet in de eerste plaats een sportmarketingbureau is maar dat het door de VRT werd ingehuurd als videoproducent. Dat zou weleens kunnen kloppen, want het ding is in handen van Woestijnvis, Waterman & Waterman en Vandenhaute-Watté. Maar ik heb toch de indruk dat de tussenschotten hier weer vrij dun zijn, tussen: waar begint en stopt de productie en waar begint en stopt de commerciële dimensie? Dat is waarschijnlijk een kluif voor de VRM.

U zegt dat er nergens een product rechtstreeks in beeld komt. Het verschil is hier dat de sporter zelf het product is, of toch de kapstok is waar heel veel producten aan vasthangen. Ik neem akte van uw antwoord en ik begrijp wel dat het niet zo gemakkelijk is om hiermee om te gaan. We hebben in het verleden al vergelijkbare voorbeelden gehad.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord;

Bart Caron (Groen): Minister, misschien moet ik eens uitzoeken wie eigenaar is van de Paniniprentjes en of daar ook nog een relatie zou kunnen worden gevonden. Alle gekheid op een stokje: het is zoals collega Vandaele zegt, het is meer dan een sportmarketingbureau, maar het is ook een sportmarketingbureau. De commerciële belangen lopen hier toch zeer parallel met de rol als videoproducent van Sporthouse Group. Ik weet ook niet of dat de diepgang wel ten goede komt, al is het maar een portret. Ik geloof u op uw woord als u herhaalt dat de VRT garandeert dat de redactionele autonomie hier veilig is. Maar het is inderdaad een zeer dunne grens. Ik denk dat de VRT hier toch zeer goed moet opletten.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Collega's, het betreffende programma is reeds uitgezonden. Op zich valt de inhoud best mee. Uiteraard gaat het hier niet om een echte journalistieke hoogvlieger en hoort het programma meer bij wat men infotainment noemt in de aanloop naar het WK Voetbal. Het toernooi leeft minder dan het geval was in 2014 en in 2016. Aangezien de VRT de rechten heeft, zal de openbare omroep steeds haar best doen om de interesse aan te wakkeren. Andere programma's, zoals Wereldkampioenen met Ben Crabbé, passen trouwens ook in dat spectrum.

Wel te betreuren zijn de uitspraken van de programmamaker: "Als je nog zulke portretten wil maken over sportvedetten is het aangewezen om samen te werken met mensen die toegang tot hen hebben. Het zou tof zijn als je dat nog allemaal zelf kunt regelen, maar dat lukt nu eenmaal bijna niet meer. Bij Manchester City zeiden ze me dat ze elke dag een honderdtal interviewvragen voor De Bruyne krijgen van overal ter wereld." Je a priori al op een of andere manier neerleggen bij de onbereikbaarheid van het onderzoeksonderwerp, vind ik toch een tragische opvatting van de journalistieke plichten. Nota bene VTM kan blijkbaar wel een programma maken zonder een dergelijke samenwerking. Dat wil ik toch even naast elkaar leggen.

Ik denk dat we met het merk Sporza alweer in een grijze zone blijken te zitten. Dan is de vraag of dit dan journalistiek is. Dan zouden alle regels die daarbij horen, moeten gelden. Is het dat niet, dan is er niet meteen een probleem met dit programma. Ik denk dat dit programma, realistisch gezien, infotainment zal zijn, maar de onduidelijkheid rond het merk Sporza is volgens mij moeilijk te negeren. Het is erg onduidelijk voor de consument om Sporza te splitsen van de rest van

het merk VRT. Door dit soort infotainment te verkopen als reportages, daar gaat het over, door eindeloze clickbait op de website van Sporza, waarbij de laatste nieuwe Instagrampost van atleten of vrouwen van atleten gepubliceerd wordt, loopt de VRT opnieuw het risico om haar sterk journalistiek merk in gevaar te brengen. Het zal dan wel formeel aan de regelgeving voldoen, daar hebben we vandaag ook al over gesproken, maar ik denk dat het goed zou zijn dat de VRT zich gaat beraden over hoe ze de betrouwbaarheid van haar werk kan beschermen. Dat is volgens mij een belangrijke strategie die moet worden bekeken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Als ik van de VRT de informatie krijg dat alles onder de onafhankelijke eind- en hoofdredactie en de redactie tout court gebeurt, dan heb ik geen reden om daaraan te twijfelen. Het neemt niet weg dat de VRT zich steeds moet beraden over de programma's die ze uitzendt en hoever zij in haar samenwerkingen en haar themakeuze kan gaan. Ik ga me daar niet over uitspreken. In het kader van de vorige debatten denk ik wel dat er vanuit de beheers-overeenkomst een bepaalde impact in financiële relaties tussen het beleid en de openbare omroep kan en moet zijn. Maar hier is het toch wat deliquer en denk ik dat het zinvol is dat het debat gevoerd wordt door u als controlerende parlementsleden en ook vanuit uw persoonlijke appreciatie van de programma's. Het is ook goed dat de VVJ daarop reageert. In die zin ontstaat er toch ook wel een zelfregulerend debat over wat men qua sportinhoud moet brengen op de VRT.

– Bart Caron treedt als voorzitter op.

Ik kan me evenwel niet van de indruk ontdoen dat Hans Vandeweghe gelijk heeft en dat de ergernis bij sommigen een beetje komt doordat sportjournalistiek nog al eens vervalt tot hagiografie en dat er veel kritischer wordt gekeken naar maatschappelijke of politieke tendensen dan naar sport of entertainment. Dat is trouwens bewezen in een interessant boek van de leidinggevende persoon van de Deense openbare omroep. Die heeft aangegeven dat wanneer men alle interviews van journalisten met politici of bedrijfsleiders analyseert, die over het algemeen vrij kritisch en hard zijn. Ik denk dat we daarover kunnen meespreken. Dat mag ook, daar is geen enkel probleem mee. Maar tegelijkertijd is er een niet altijd verklaarbare softheid in gesprekken met sportsterren en met artiesten. Dan heb ik het meer over de entertainmentindustrie. Het gaat ook een beetje daarover. Dat is een breder debat: welke status hebben onze sterren en hoe worden zij in een breder sportbeleid ingezet?

Ik wou deze bedenking gewoon kwijt. Nogmaals, ik beperk me tot mijn antwoord. De signalen die hierover geuit worden, zowel hier als vanuit de VVJ, zullen op de Reyerslaan wel tot enige zelfreflectie aanleiding geven, zo kan ik mij voorstellen. Maar nogmaals, daar ga ik me verder niet mee bemoeien.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de voortgang van het cultuurplan Limburg – 2088 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, de Limburgse cultuursector kreeg vorig jaar goed nieuws te horen: hij kreeg steun van Vlaanderen om te kunnen groeien. Meer middelen vanuit Vlaanderen naar Limburg laten stromen, de provinciale culturele erfenis

veilig overhevelen, warm houden en daar waar nodig versterken met Z33 als hoofd-actor om de Limburgse regio verder uit te bouwen tot een Vlaamse kunstinstelling.

In januari werd de 'aanjager' van het cultuurplan Limburg door de Vlaamse overheid aangesteld en aan ons voorgesteld. Dat is Pieter Jan Valgaeren. Hij kreeg de opdracht om samen met de Limburgse cultuurorganisaties, kunstenaars en bestaande culturele overlegorganen een actieplan te ontwikkelen en aanbevelingen te doen. Dat is nodig omdat er meer subsidiemogelijkheden en -aanvragen zouden moeten komen en de samenwerking opgedreven moet worden. De aanjager zal ook het Limburgse culturele netwerk stimuleren en coördineren, met aandacht voor alle deelsectoren.

In september werden bepaalde organisaties voorgesteld die een sleutelrol moeten spelen in het verhaal en samen met de aanjager het Limburgse cultuurnetwerk moeten versterken. Dat zouden de trekkers zijn. Ook zal aanvullende expertise ingezet worden – er werd ook euregionaal gedacht – op het vlak van traject- en dossierbegeleiding en remediëring van individuele organisaties door trajectbegeleiders.

Er zijn ambitieuze doelstellingen geformuleerd voor 2018 en 2019, want er werd van meet af aan gezegd dat het Limburgs cultuurplan al een einddatum had. Als ik me niet vergis, viel die samen met het einde van deze legislatuur, namelijk juni 2019. Die ambitieuze doelstellingen zijn dus nodig. Daarom is het Limburgs cultuurplan in de eerste plaats uitgerold. Op korte tijd moet er dus veel gebeuren.

Minister, wat is de stand van zaken? Waar staan we nu met het cultuurplan Limburg? De toekenning van de projectsubsidie op 15 mei is gebeurd. Waren er al effecten van het Limburgplan? Wat is het plan van aanpak van de aanjager dat hij begin dit jaar bij zijn aanstelling ging uitrollen? Welke zijn zijn prioriteiten? Hoe volgt u dat op? Op 15 september is er een nieuwe projectsubsidieronde. Is dat een actiepunt in het cultuurplan? Ik ga uit van wel. Wat is de rol van de trekkers? Wie zijn dat en welke acties ondernemen zij?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Waar staan we met het cultuurplan Limburg? We zijn inderdaad de opstartfase voorbij. De verschillende speerpunten, zoals geformuleerd in het plan dat ik samen met gedeputeerde van Cultuur Igor Philtjens eind 2017 voorstelde, rollen zich momenteel uit. U hebt al aangegeven dat de aanjager, Pieter Jan Valgaeren, in het voorjaar is gestart met zijn opdracht. Mijn kabinet besprak eind mei met hem en het departement een aantal aanbevelingen en de hieraan gekoppelde concrete actiepunten voor een versterkt Limburgs cultuurveld. Deze zullen volgende maand verder verfijnd en uitgewerkt worden en na de zomer gepresenteerd worden. Ik heb de komende weken daarover rechtstreeks overleg met hem. Ik denk inderdaad dat uw vraag volledig terecht is. Na de zomer zal de integratie gebeuren van de verschillende punten die in het plan staan om ze nauw op elkaar af te stemmen.

Inmiddels zijn er wel wat dingen gebeurd. Er zijn uiteraard veel gesprekken geweest met de beoogde trekkers. Dat Z33 zal optreden als een ankerpunt voor de beeldende kunst, vormgeving en architectuur, heb ik reeds een aantal keer gecommuniceerd, laatst nog tijdens een zeer aangename trip naar de Design Week in Milaan, waar ik ook in de diepte wat meer heb kunnen zien wat zij doen. De instelling onderneemt uiteraard zelf ook acties om deze rol te vervullen. Zo neemt ze het Cultuurplatform Design onder haar hoede en is ze in gesprek met andere organisaties, zoals de Architectuurwijzer, om die samenwerkingen vorm te geven.

Met de verzelfstandiging van Z33 tot Vlaamse vzw, breekt voor deze kunstinstelling een nieuw tijdperk aan. De ambitie blijft natuurlijk om op termijn te kunnen worden uitgebouwd tot een erkende Vlaamse kunsteninstelling met internationale

uitstraling binnen de visuele kunsten. Ook daar zijn er afspraken gemaakt met Z33 om bij het begin van de herfst wanneer de raad van bestuur volledig is ingewerkt en zijn strategische planning met de directie heeft, met ons te kijken wat dat stappenplan naar die ambitieuze doelstellingen zal zijn. Daar kunnen we in de herfst nog wat dieper op ingaan. Er is ook toekomstige nieuwe infrastructuur, die uiteraard ook zal bijdragen aan de herpositionering als cultureel referentiepunt.

Het tweede ankerpunt is Bokrijk. Daar is ook een duidelijke profilering. In het kader van de afgelopen erfgoedronde diende het museum een subsidieaanvraag in om op landelijk niveau erfgoedbeheerders en erfgoedgemeenschappen te begeleiden en te ondersteunen rond het thema ambachten. De overige trekkers zijn momenteel nog niet gedefinieerd, maar met hen zijn de gesprekken lopende.

Ik hamer erop dat de aanjager organisaties over de verschillende culturele deelsectoren heen sensibiliseert om zich te profileren als trekker en ik steun hem in deze opdracht. Ik hoop echter ook dat de Limburgse culturele ankerpunten zelf initiatief nemen om deze rol te omhelzen. Zowel Bokrijk als het Gallo-Romeins Museum hebben een nieuwe aanvraag ingediend voor werkingssubsidies als landelijk ingedeeld museum voor de periode 2019-2023. Ze vragen hierbij ook een verhoging van hun huidige middelen. Daarnaast dienden ook het Modemuseum Hasselt, het Jenevermuseum, de Musea Maaseik en het Museum Vlaamse Minderbroeders een aanvraag in voor werkingssubsidies als regionaal ingedeeld museum.

Cultuur- en congrescentrum Landcommanderij Alden Biesen zet, met de aanstelling van een nieuwe directeur Patrick Cornelissen, die als ereconsul drie jaar de culturele en sociale uitwisseling tussen België en New England bevorderde, koers naar de ontwikkeling van een nieuw beleidsplan. Vermeldenswaardig is de attractie Bilzen Mysteries, een multimediaal beleefparcours met Landcommanderij Alden Biesen als decor, dat de brug slaat tussen toerisme en cultuur. We hebben uiteraard ook de bijkomende werking van Musica binnen de muren van Alden Biesen.

Er is ook de euregionale samenwerking. Die werd op 23 april feestelijk bestendigd met de aftrap van een euregionaal hiphopproject 'Hip Hub Hooray'. Artistiek projectleider Guido Wevers is erin geslaagd om op korte termijn de diverse culturele identiteiten van de euregio met elkaar te verbinden, middels het ietwat onverwachte vehikel hiphop. Deze euregionale samenwerking binnen de euregio Maas-Rijn, met als uitvalsbasis de stad Tongeren, vormt een eerste opstap naar een toekomstgericht internationaal cultuurbeleid, waarbij de samenwerking met Nederland en Duitsland wordt uitgebreid en de banden met de Franse Gemeenschap worden versterkt. Vanuit de Nederlandse hoek en vanuit de Franse Gemeenschap worden er ook samen middelen ingelegd als cofinanciering.

Ik kom tot de projectsubsidies die op 15 mei zijn verdeeld. Het cultuurplan Limburg is een tweejarig plan, en het zal dus niet abrupt stoppen in de zomer van 2018 maar werkt door tot het einde 2019. Ik begrijp wel wat u zegt, een nieuwe regering zal zich dan buigen over een vervolg. Dat is een vraagteken. Dat laat ik nog even open, dat is nog onduidelijk.

Pieter Jan Valgaeren heeft binnen het Limburgse cultuurveld zijn positie als aanjager, aanspreekpunt en netwerker kenbaar gemaakt en bestendigd. Hij detecteerde in overleg met diverse Limburgse organisaties en platformen, waaronder het Limburgs Kunstenoverleg (LIKO), de uitdagingen en kansen die nog voor hen open liggen. Deze analyse behoeft uitgebreid onderzoek en vraagt tijd. Momenteel finaliseert Pieter Jan Valgaeren de vertaalslag van deze informatie naar gedragen aanbevelingen en concrete actiepunten.

Het effect van het Limburgplan op de indiening van de projectsubsidie op 15 mei is daarom nog niet te meten. We houden wel ons engagement om voor de Limburgse projecten een extra inspanning te doen. Dat is in het bijzonder, maar niet alleen, voor

Muziekodroom gebeurd. Voor de eerste ronde van 2018 telden we zestien aanvragers uit Limburg. Bij de tweede en derde ronde dienden telkens zeventien Limburgse organisaties een aanvraag in. We zullen nu kijken hoe dat kan worden verhoogd.

Wat is het plan van aanpak en de prioriteiten? Zoals ik al zei, is het momenteel in afronding en is de afwerking voor de zomermaanden. Een brede gedragenheid blijft daarbij wel zeer belangrijk, ook die van diverse actoren uit het veld. Ik denk dat de echte start pas duidelijk zal worden bij de start van het nieuwe culturele seizoen.

Het dossier spitst zich toe op de brede cultuursector, dus niet enkel de kunsten-sector. Het gaat over zowel productie, professionalisering als communicatie en richt zich tot de sector, tot de Limburgse en bovenlokale bestuursniveaus en tot de aanjager zelf. Vanaf het najaar zal de begeleiding intenser kunnen worden zodat de aanvragers meer en succesvolle dossiers kunnen indienen. De heer Valgaeren werkt nu halftijds. Voor deze functie zal er nog een tweede halftijdse functie komen, specifiek gericht op de begeleiding inzake ervaring en expertise voor de individuele en collectieve trajectbegeleiding.

Of we op 15 september al een effect zullen zien, daar kan ik op dit ogenblik nog niet op vooruitlopen. Dat zou kunnen, maar ik ga ervan uit dat dat zich maar stapsgewijs zal aantrekken.

Wat betreft uw vraag over de trekkers: samen met de aanjager, de toekomstige trajectbegeleider en de platformen zoals LIKO, zal een netwerk van trekkers, dus culturele referentiepunten, ervoor zorgen dat meer organisaties middelen aanvragen en de normen voor die ondersteuning halen. Concreet vragen we de trekkers om binnen hun discipline andere actoren te inspireren en te ondersteunen op inhoudelijk, zakelijk en logistiek vlak, met bijzondere aandacht voor de talentontwikkeling. Het netwerk van trekkers, en hun onderlinge samenhang, moet resulteren in sterke organisaties met culturele initiatieven die nationale en waar mogelijk ook internationale uitstraling genieten en die op die manier hun succes afstralen op de provincie waar ze hun uitvalsbasis hebben. Z33 en Bokrijk zijn als eerste naar voren getreden om hun engagement op te nemen. Op korte termijn zullen we ook andere organisaties aan boord kunnen nemen.

Ik rond nog even af. De aanjagersfunctie, in twee halftijdse functies, strategisch en qua begeleiding gezamenlijk in een plan van aanpak gieten, zal gebeuren in de zomer en operationeel worden vanaf het najaar. We zullen ook in het najaar en eigenlijk al in de zomer kunnen zien wat de impact van dat euregionaal project is. We zijn ook volop bezig om te kijken hoe de kunst in de openbare ruimte kan gebeuren binnen de provincie. We hebben ondertussen toch bijkomende inspanningen gedaan voor de projecten binnen de kunstensector. Er is ook nog altijd het perspectief voor een steun aan een depot voor erfgoed binnen de provincie. Al die puzzelstukken willen we nu verder in de timing samenbrengen zodat het niet verder zou kabbelen, om het oneerbiedig te zeggen, in de jaren 2018 en 2019. Zo willen we elke drie tot zes maanden bijkomende stappen kunnen zetten zodat de volgende regering, wie dat ook weze, met enige kennis van zaken over wat er al gebeurd is, mogelijk bijkomende elementen naar voren kan brengen.

Globaal gezien zitten we eerder wel op schema en gebeuren er veel dingen. Ik had een heel interessant gesprek met de mensen van LIKO. Het was ook de eerste keer dat, op basis van de schok die twee jaar geleden op het kunstenvlak door Limburg is gegaan, men zichzelf heeft georganiseerd. Dat is een goede zaak. Dat heeft tot een veertigtal organisaties geleid, wat meer is dan wat men op het eerste zicht zou kunnen verwachten. Daar is dus een heel interessante dynamiek. We moeten nu zien dat die dynamiek intern mee op de aanjager wordt afgestemd en vice versa, om maar een voorbeeld te geven. Dan zullen we verder geraken.

We zullen meer kunnen vertellen bij de start van het nieuwe cultuurseizoen, met dan ook wel een aantal duidelijke actiepunten en tussentijdse doelstellingen.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw heel uitvoerige antwoord. Ik zal het verslag nog eens grondig nalezen. Ik heb begrepen dat men niet heeft stilgezet en dat de aanjager aan de slag is gegaan. Dit is een stapsgewijs project, waarvan men na een aantal maanden nog geen grote gevolgen ziet op het terrein. Wat het antwoord op mijn vraag betreft over de invloed op de projectsubsidies van 15 mei, leek me dan ook logisch dat dat effect nog niet merkbaar is.

Zoals u zelf hebt gezegd, is de opstartfase voorbij, maar is er al veel gebeurd en is er ook veel in voorbereiding. Het zal echter pas concreet worden na de zomer, bij de start van het nieuwe culturele jaar. Daar kan ik momenteel dan ook niet over doorvragen. Ik zal dit wel verder opvolgen. Ik had ook al gesuggereerd dat het misschien interessant zou kunnen zijn dat de aanjager in deze commissie het plan komt voorstellen met concrete actiepunten en gedefinieerde doelstellingen.

De tweede halftijdse coördinator in verband met individuele trajectbegeleiding was destijds al aangekondigd en u zegt nu dat die in het najaar zal worden aangeworven. Is er al een procedure voor de kandidaturen opgestart? Wanneer zal dat gebeuren wanneer u die persoon toch aan het begin van het cultureel jaar wilt laten starten? Een van de doelstellingen – en dat is altijd gezegd – moet zijn dat er vanuit Limburg meer subsidieaanvragen komen, meer dossiers worden ingediend en ook meer goede dossiers worden ingediend. Enerzijds is er dus de rol van de aanjager maar anderzijds zal die individuele trajectbegeleiding essentieel zijn om meer dossiers en kwalitatief betere dossiers te krijgen. Minister, kunt u daar een concrete timing over geven?

Als ik het goed heb begrepen, zijn er tot nu toe maar twee trekkers, namelijk Z33 en Bokrijk. Ik zeg 'maar', maar misschien is het helemaal niet de bedoeling om een dozijn trekkers te selecteren. Kunt u daar wat meer toelichting bij geven? Uit de gesprekken met de aanjager blijkt dat het toch noodzakelijk is om een representatief aantal trekkers te hebben. Waar denkt u dan nog aan?

Minister, de transitie van Z33 naar Vlaamse kunstinstellingen is een heel traject dat moet worden afgelegd. Zit men daar op schema? Verloopt dat stappenplan zoals destijds was afgesproken? Hebt u er een goed oog in dat die timing gehandhaafd blijft?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, we zien duidelijk dat het de goede richting uitgaat. Hier zitten naast me twee Limburgse hartjes die kloppen. We zijn daar blij mee. Ik vermoed dat het inderdaad niet de bedoeling is om een dozijn trekkers te hebben. Ik heb er liever twee die op volle toeren draaien en die de rest kunnen laten meegroeien.

U kent ons standpunt. Het probleem was eerder dat de kwaliteit er niet altijd was, en daar moet aan gewerkt worden. Er moeten kwalitatieve projecten naar boven kunnen komen. Er is voldoende talent aanwezig in Limburg maar het ligt misschien aan de begeleiding of de verdere ontbolstering. We kijken daar reikhalzend naar uit. We zijn ook blij dat er duidelijkheid is over de aanjager. We zullen dit in de toekomst verder opvolgen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het profiel van de tweede aanjager, die we misschien beter de trajectbegeleider kunnen noemen, wordt momenteel bepaald. De opdracht zal

worden opengesteld in juli en de aanduiding zal dan normaal gezien in september kunnen gebeuren. Dat zijn de volgende stappen.

We zijn blij dat een aantal trekkers zich hebben gemeld. Het is altijd aangenaam wanneer organisaties zelf mee het initiatief nemen. De andere zijn we nog aan het identificeren. Zij zullen op voorstel van de aanjager en op basis van onze overredingskracht worden aangeduid. Het zal een collectieve oefening voor heel de provincie zijn om samen verder te kunnen gaan, ik denk dat iedereen dat be-seft. Op dit moment is het voor sommigen misschien nog niet voldoende helder wat de rol van die trekker nu precies inhoudt. Daar zijn we nu mee bezig. We zullen ervoor zorgen dat er niet te veel en niet te weinig zijn.

De transitie van Z33 zit wel degelijk op schema. De omvorming van provinciale instelling tot Vlaamse vzw heeft ook op administratief vlak heel wat voeten in de aarde gehad maar alles is netjes gebeurd in de overgang van '18 naar '19. Ik durf te zeggen dat de rust daar is teruggekeerd want er was toch wel wat onrust enige tijd geleden in verband met de directie en de raad van bestuur. De raad van bestuur heb ik bijna voltallig leren kennen op teambuildingstrip in Milaan, en het lijkt me een goede raad van bestuur, ook met het complement van het Cul-tuurpact en de onafhankelijke bestuurders. Ik denk dat hier die saus ook goed pakt. Zij zijn nu volop bezig met de planning en de strategische doelstellingen. Ze zullen dan binnenkort melden hoe ze dat in een meerjarenplanning zien.

Alles verloopt daar goed, maar ik denk dat het moeilijk sneller kan. Dat is het probleem waarmee we met dit cultuurplan vooruitgaan: we moeten ons traag haasten. We moeten ons haasten omdat we stappen vooruit moeten zetten maar sommige zaken kan men pas na zes maanden of een jaar echt doen kantelen en niet na drie maanden. We proberen daarin het juiste ritme te vinden. Ik heb het gevoel dat met alle informatie die ik nu heb, de energie op het terrein en de wil om samen vooruit te gaan, wel degelijk zeer nadrukkelijk aanwezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden. Het lijkt me inderdaad essentieel dat er een brede gedragenheid is. Dat zit goed nu. Het feit dat het Limburgs Kunstenoverleg (LIKO) zich ook heeft georgani-seerd, is alvast een heel positieve wending in het Limburgse cultuurverhaal. Ik ben tevreden met de opvolging en met de antwoorden en zal dit dossier na de zomer verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het verdwijnen van de Week van de Amateurkunsten – 2078 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Op woensdag 29 mei berichtte de VRT over het verdwijnen van de Week van de Amateurkunsten WAK), intussen toch een instituut in Vlaanderen.

Vlaanderen en Brussel tellen maar liefst twee miljoen amateurkunstenaars. Al 23 jaar lang vindt er jaarlijks de Week van de Amateurkunsten plaats. Tijdens die week werd vaak een ruim publiek bereikt. Honderden kunstenaars nemen deel en het pu-bliek is welkom in hun woning of atelier. Dit jaar vond de week plaats van 27 april tot en met 6 mei. Dit zou ineens ook de laatste keer zijn dat het initiatief plaatsvindt.

Minister, het Forum voor Amateurkunsten gaat ook een nieuwe toekomst tegemoet in functie van de bovenbouwvoefening waarmee u al enkele maanden bezig bent. Toch heerst er hier nog veel onduidelijkheid rond.

Ondanks het feit dat de beslissing bij het Forum voor Amateurkunsten zelf ligt, en zij zelf aangeven dat dit zeker niet het gevolg is van besparingen maar een bewuste keuze om het nog beter te doen, wil ik u toch een aantal vragen stellen.

Was u op de hoogte dat het Forum voor Amateurkunsten deze beslissing zou nemen? Hoe wilt u ervoor zorgen dat de amateurkunsten het grote publiek blijven bereiken wanneer dit grootschalige evenement wegvalt? Welke plaats voorziet u binnen de bovenbouwvoefening voor ondersteuning voor de amateurkunstensector, die ons toch na aan het hart ligt? Van daaruit borrelen immers de creativiteit en het talent op.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De keuze van het Forum voor Amateurkunsten om de Week van de Amateurkunsten te evalueren en eventueel te beëindigen, werd al aangekondigd in het goedgekeurde beleidsplan 2017-2021 van het Forum zelf. In het actieplan 2018 werd duidelijk het einde van de Week van de Amateurkunsten aangekondigd en gemotiveerd. Na 23 jaar werd het overduidelijk dat de WAK zijn doel meer dan ooit bereikt heeft: steeds meer lokale initiatieven bloeien onder eigen naam.

Gemeenten en steden gaan gewoon door met hun inspanningen voor lokale amateurkunst, cultuurcoördinatoren en -coaches hebben de fakkel wel degelijk overgenomen. Sociale media plaatsen artistiek talent gedurende het hele jaar door in de kijker. De WAK heeft zijn doel bereikt, de tijd is rijp voor andere initiatieven.

Het Forum voor Amateurkunsten wil in zijn praktijkondersteunende opdracht de focus verleggen naar meer verdieping door te kiezen voor begeleiding en coaching op maat.

Het einde van de WAK betekent dus niet dat creatief lokaal talent niet meer in de kijker zou worden gezet, integendeel, met de hashtag #poweredbywak wil het forum de aandacht voor artistiek talent verruimen van 1 week naar 365 dagen per jaar. Vanaf vandaag kiezen kunstenaars en organisatoren dus zelf het geschikte moment om hun talent aan het publiek te tonen.

Op de website www.wak.be worden alle lokale en nationale initiatieven gebundeld die artistiek talent in de kijker willen zetten. De website wordt op die manier de plaats waar wordt getoond hoeveel mensen in Vlaanderen en Brussel dagelijks actief bezig zijn met kunst. Bovendien krijgen de landelijke koepelorganisaties de opdracht om, naar aanleiding van de overheveling van de provinciale middelen, verder in te zetten op talentontwikkeling van amateurkunstenorganisaties en -kunstenaars. Deze landelijke sectororganisaties staan vandaag veel dichterbij het werkveld dan het geval was bij de start van de WAK.

In het kader van de bovenbouwvoefening wordt eraan gedacht om, in afstemming met de landelijke amateurkunstenorganisaties, expliciet de steunpunttaken voor de amateurkunstensector toe te vertrouwen aan het nieuwe steunpunt voor lokaal en bovenlokaal cultuurwerk. Zo blijft de expertise gebundeld, geraakt ze niet versnipperd of verloren en blijft er zowel voor de overheid als voor de sector zelf één duidelijk aanspreekpunt.

De concrete uitwerking en aanpak zullen verder worden uitgewerkt bij de uitbouw van het nieuwe steunpunt en kunnen verder doorheen de jaren worden geactualiseerd, aangepast aan de noden van het veld. Zoals gezegd bieden ook de negen amateurkunstenorganisaties zelf de nodige ondersteuning, weliswaar eerder disciplinegebonden. Het bovenlokale steunpunt zal ook hier voor de nodige verbinding en verdieping kunnen zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp ook wel dat men op een bepaald moment vindt dat de dingen na 23 jaar eens op een andere manier moeten kunnen. Er is nu een uitbreiding naar 365 dagen en dat is eigenlijk wel goed. het belangrijkste is dat we die amateurkunsten in 'the picture' blijven zetten en dat ze ruime ondersteuning krijgen, ook wat de middelen van de provincie en uit Vlaanderen betreft.

We hadden al begrepen dat u de amateurkunsten een plaats wilt geven in het steunpunt bovenlokale cultuur, maar ik heb het gevoel dat er nogal veel in het mandje van dat steunpunt terechtkomt. Hoe dat steunpunt er zal uitzien, hoe groot het zal worden en welke structuur het zal hebben, zijn nog een aantal belangrijke punten die moeten worden uitgeklaard en die we samen in het oog moeten houden om ervoor te zorgen dat de expertise inzake amateurkunsten een plaats krijgt en zich voldoende kan blijven ontwikkelen. Ze zijn immers superbelangrijk voor het culturele veld.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik wil mevrouw Segers bijtreden dat die amateurkunsten heel belangrijk zijn. Ik heb onlangs deelgenomen aan een debat in het kader van de amateurkunsten en ik onthoud vooral hoe enthousiast en gedreven die mensen zijn. Die Week van de Amateurkunsten was een heel goed initiatief, het heeft bereikt wat het moest bereiken, zoals u zelf zei minister, namelijk de amateurkunsten in beeld brengen bij de lokale besturen. Ik denk dat die manier van werken ook een voorbeeld is van hoe het zou moeten zijn. Men ontwikkelt een initiatief, men zoekt ondersteuning, men maakt lokale besturen warm voor het gegeven en uiteindelijk kunnen de lokale besturen daar op eigen houtje invulling aan geven. Hetzelfde zullen we waarschijnlijk zien bij een ander initiatief waar ik nu aan denk, namelijk Lokale Helden van Poppunt. Wanneer lokale besturen dat zelf kunnen organiseren, dan kan men als overheid andere klemtonen leggen. Ik wens #poweredbywak dan ook alle succes.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het Forum heeft dit aangekondigd, ook op zijn website, en heeft daar blijkbaar, volgens wat wij hebben vernomen, geen negatieve reacties op gekregen. Die afschaffing van de Week van de Amateurkunsten is wellicht ook niet van de ene dag op de andere beslist. Het bestond al 23 jaar en heeft bereikt wat het moest bereiken, zoals ook mevrouw Van Werde net zei. Wij zien daar dan ook niet echt een probleem in, we hopen alleen dat de lokale besturen en Vlaanderen daar blijvend aandacht voor hebben via het steunpunt dat nog moeten worden opgericht. We kijken ernaar uit hoe dat verder evolueert en we hopen dat de amateurkunsten daarin een belangrijke plaats kunnen krijgen.

Bart Caron (Groen): Ik sluit me ook aan bij deze liefdesverklaringen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de premies voor leerlingen die een ambacht leren
– 2132 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, u maakt oude beroepen opnieuw trendy door een nieuw beurzenssysteem in te voeren waarbij jonge creatievelingen twee jaar lang bij een ervaren ambachtsmeester een stiel kunnen leren. Op die manier wil u ons Vlaams erfgoed bewaren.

U hebt de oproep gelanceerd in het mooie Limburgse Bokrijk via het traject meester-leerling. Beiden, leerling en meester, krijgen een beurs voor maximum twee jaar en krijgen per maand 2.000 euro per maand ter ondersteuning van een leertraject.

Vandaag worden onder andere via SYNTRA Vlaanderen, de hotelscholen, de centra voor volwassenenonderwijs en het kunstonderwijs al ambachten aangeleerd maar bepaalde waardevolle beroepen vallen uit de boot. Er is ook te weinig instroom van nieuwe ambachtslui.

Vlaanderen heeft helaas veel van zijn maakindustrie verloren. Men zegt vaak dat geen enkel beroep eeuwig blijft bestaan en dat is ook zo. Nostalgie is leuk maar niet voor lang. Ik denk dat het echter uw bedoeling is om traditionele beroepen terug te halen met aandacht voor innovatie. Het lokale moet opnieuw een stem krijgen om zo moet de magie van doorgeslagen globalisering te doorbreken. Een Vlaamse lokale industrie verdient een toekomst en het zou jammer zijn indien alle waardevolle vakkennis in onze regio zou verdwijnen. Vlaanderen heeft een sterke kennisindustrie maar die kan volgens mij pas slagen wanneer er in onze regio effectief producten worden gemaakt. Ik juich uw maatregel dan ook ten volle toe.

In de lijst staan beroepen zoals schoenmakers, boekbinders, instrumentenbouwers, wevers, pruikenmakers, smeden. Een uitbreiding van het beurzenssysteem naar een volledige ambachtelijke maakindustrie zoals voeding, kleding, reparatie en andere sectoren uit de kleinhandel zou daarbij wenselijk zijn, want deze mensen verdwijnen uit ons straatbeeld en ook uit ons economisch beeld.

Minister, hoe zullen de leerlingen binnen deze opleiding begeleid worden naar een openstaande vacature of een mogelijke overname van bestaande ambachtelijke ondernemingen? En op welke manier zal men dit monitoren? Wordt in het traject ook aandacht geschonken aan zelfstandig ondernemerschap? Het leertraject zou starten op 1 januari 2019 voor twee jaar. Zal het project een tussentijdse evaluatie krijgen of zal dat enkel na afloop gebeuren?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, het hoofddoel van deze experimentele beurzen is vakmanschap met wortels in tradities niet verloren te laten gaan en tegelijkertijd een bewustzijn te creëren met betrekking tot dit immaterieel cultureel erfgoed. Hiermee sluiten we ons vanuit Vlaanderen aan bij het 'Living Human Treasures'-programma van de United Nations Organization for Education, Science and Culture (UNESCO). Het Vlaams vakmanschap is immers het nieuw Vlaams meesterschap. Het doorgeven van vakmanschap aan toekomstige meesters is een voorwaarde om dat vakmanschap levend te houden.

Vaak gaat het om intensieve en tijdrovende processen. Om vakmensen de nodige tijd en ruimte te geven om intensief samen te werken met iemand die bij hen in de leer wil gaan om de stiel te leren, zet ik in op meester-leerlingtrajecten. Tegelijkertijd brengen we het belang van het leren van een ambacht of van een technische stiel onder de aandacht. De beurzen om vakmanschap door te geven, zie ik als een rugzakje, als een incentive of aanmoediging die meesters en leerlingen krijgen om samen een traject aan te vatten.

We spreken hier niet over een opleiding uit het opleidings- en tewerkstellingscircuit, zoals aangeboden door SYNTRA Vlaanderen of VDAB. Waar het traject nadien in uitmondt, laat ik volledig vrij. De ambities van de leerlingen mogen en zullen ook

sterk verschillend zijn. Sommigen zullen op zoek gaan naar een job op de reguliere arbeidsmarkt, anderen zullen een onderneming willen starten en nog anderen zullen het veeleer zien als een nevenactiviteit als zelfstandige in bijberoep, als zelfontplooiing of als vakmanschap dat ze op hun beurt aan anderen kunnen doorgeven.

Indien nodig, zullen we de meesters en de leerlingen naar het Cultuurloket doorverwijzen. Met het Cultuurloket wil ik ondernemerschap en professionalisering in de Vlaamse culturele sector bevorderen en wil ik de toeleiding naar aanvullende financiering, bijvoorbeeld door middel van microkredieten, faciliteren. Deze organisatie verstrekt zakelijk en juridisch advies op maat en kan ambachtslieden helpen nadenken over hoe ze hun onderneming of loopbaan vorm kunnen geven. Het Cultuurloket zal de vragen uit het veld ook matchen met de juiste private spelers en met organisaties als Flanders DC, Switch, het Agentschap Innoveren & Ondernemen en het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT). Het Cultuurloket is ook goed op de hoogte van bestaande toeleidingstrajecten als de individuele beroepsopleiding (IBO) of Maak werk van je zaak. Die trajecten kunnen voor ambachtslieden een vervolg zijn op het meester-leerlingstraject dat ze met een beurs hebben gevolgd.

De link met het cultureel ondernemerschap is iets waar ik veel belang aan hecht. Dit komt uitgebreid aan bod in mijn conceptnota 'Een langetermijnvisie voor aanvullende financiering en ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector'. Met deze nota ambiëer ik een ondernemingsinstrumentarium op maat van de culturele sector te creëren. Door middel van een dynamisch netwerk van relevante spelers en maatregelen wil ik het ondernemerspotentieel van de culturele actoren maximaal ontplooien.

Een van de speerpunten in de conceptnota is het Cultuurloket, waarnaar we aanvragers zullen doorverwijzen. Daarnaast werken we ook samen met Vaklab, het expertise- en dienstencentrum rond vakmanschap en ondernemen in Bokrijk, en met Handmade in Brugge. Deze twee initiatieven koppelen ambachten en ondernemerschap aan elkaar en zijn goed op de hoogte van deze nieuwe beurzen.

Halverwege mei 2018 heb ik de eerste oproep gelanceerd. We verwachten de aanvragen uiterlijk op 15 september 2018 en we zullen voor het einde van het jaar een beslissing nemen. De trajecten starten ten vroegste in januari 2019. Indien het nodig zou zijn, kan dat ook iets later, maar ze moeten zeker in de eerste jaarhelft starten. De maximale looptijd bedraagt twee jaar.

Het is belangrijk dat de trajecten die een beurs krijgen, inspirerend kunnen zijn voor anderen en kunnen worden gedeeld, zodat de betrokkenen ook van elkaars ervaringen kunnen leren. Het is de bedoeling om na de afronding van de eerste trajecten een inspiratiedag te organiseren voor de mensen die ook een dergelijk traject willen opzetten. Ook op dat vlak willen we expertise en ervaring doorgeven. We vragen de meesters en leerlingen die een beurs krijgen dan ook om hun traject gaandeweg te documenteren. Dit kan verschillende vormen aannemen. Op die manier kunnen we ook knelpunten makkelijker detecteren. Verder onderzoek ik met de administratie de mogelijkheid om de diverse projecten te bezoeken en tijdens de looptijd van de trajecten met de meesters en de leerlingen te spreken. Na afloop van de eerste trajecten zal de administratie, samen met de betrokkenen, een tussentijdse evaluatie van de eerste ronde maken en verbeterpunten voor de toekomst opstellen.

Ik denk dat dit met een redelijk goede basis is gestart en op een stevige leest is geschoeid. Wat nu juist de evolutie zal zijn en welke paden sommige meesters en leerlingen na het traject zullen inslaan, kunnen we nu nog niet voorspellen. Het is echter vrij goed omkaderd, zodat er een vervolg zou kunnen komen. Ik ben ook benieuwd waar we binnen een of twee jaar zullen uitkomen.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik ben ook benieuwd, maar ik herhaal dat ik het een zeer goed initiatief vind.

In Nederland en Duitsland wordt daar ook aan gewerkt, maar misschien niet op dezelfde manier. In Nederland wordt de term 'ambachteneconomie' gebruikt. Ik vind dat een mooie term, omdat het een globale term is voor een grote groep arbeidsintensieve bedrijven. Er zijn geen exacte cijfers, maar naar schatting zou het gaan om een kwart miljoen kleine bedrijven, waarin meer dan een miljoen werknemers zijn tewerkgesteld. Dat kan een echte creatieve economie die op cultuur is gebaseerd enkel bevorderen. In Nederland wordt over de 'eredivisie van de economie' gesproken, wat ook leuk is. In Duitsland wordt gesproken over de 'ruggengraat van de economie' en vormen de makers de 'kraamkamers van de industriële innovatie'. Dat vind ik ook een mooie term.

Ik wil nog een bijkomende vraag stellen. Wilt u na een positieve evaluatie van het project, waarin ik wel geloof, eventueel samenzitten met minister Muyters om hier een breder initiatief aan te koppelen? Het doel zou dan de bevordering van de hele Vlaamse ambachtelijke maakindustrie zijn. Dit zou dan niet enkel gericht zijn op ambachten, maar op algemene traditionele beroepen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil nog even op de bijkomende vraag antwoorden. Het is duidelijk dat we nu louter vanuit het perspectief van het erfgoed starten. We vertrekken niet vanuit een klassiek erfgoedperspectief, voor zover dat nog bestaat. Erfgoed wordt ook zeer breed. Dat is de startbasis.

Zodra we zicht beginnen te krijgen op wie met welk doel welke beurzen aanvraagt, denk ik dat het zinvol zou zijn dit met de minister van Economie in een breder kader te plaatsen. Daar zal nog tijd voor nodig zijn. Principeel ben ik zeker bereid dit te doen, maar op dit ogenblik zou ik eerst willen zien welke mensen daar met welke dromen op afkomen. Zijn dat veel of weinig mensen? Dan zullen we stilaan de link kunnen maken met wat er nadien op ambachtelijk vlak kan gebeuren voor sommigen of misschien voor een groot deel onder hen. Het kan, maar we moeten eerst nog even schakelen.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, misschien kunt u ook samenzitten met minister-president Bourgeois in verband met het onroerend erfgoed.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe Europese richtlijnen betreffende de invoer van cultuurgoederen – 2150 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Voorzitter, deze vraag om uitleg sluit eigenlijk mooi aan bij iets waarover we ons morgen in de Senaat ook zullen buigen. Daar staat, als ik dat als verslaggever zelf mag zeggen, een onwaarschijnlijk boeiend informatie-rapport over de strijd tegen kunstroof op de agenda.

Hoogstwaarschijnlijk zal het Europees Parlement op 10 juli 2018 stemmen over een verordening betreffende de invoer van cultuurgoederen. Dat moest eigenlijk vorige week al gebeuren, maar de stemming is uitgesteld. Het voorstel is al in 2017 opgesteld.

Minister, u hebt waarschijnlijk al kunnen lezen dat er in de Vlaamse bibliotheek-sector ongerustheid is over die stemming. De verordening heeft absoluut een nobel doel, maar er zouden onbedoelde gevolgen kunnen zijn voor de bibliotheken met erfgoedcollecties en voor de internationale handel in oude handschriften en gedrukte boeken. Onze Vlaamse boekindustrie in Antwerpen en Brussel was een zeer belangrijke industrie.

De richtlijn houdt in dat wie cultuurvoorwerpen ouder dan 250 jaar in de EU wil importeren, zal moeten bewijzen dat die goederen wettelijk uit het land van herkomst zijn geëxporteerd. Ook boeken ouder dan 250 jaar vallen onder die regeling. Als de Vlaamse Erfgoedbibliotheek dan, bijvoorbeeld, een Antwerpse druk uit 1650 van een Amerikaanse antiquair zou willen kopen, zou ze met officiële documenten moeten bewijzen dat het boek wettelijk uit de Spaanse Nederlanden is geëxporteerd. Dat is onmogelijk, want dat exemplaar kan net zo goed al in 1652 vanuit Sevilla naar Zuid-Amerika zijn verscheept. Volgens de verordening kan het boek dan ook niet wettelijk de EU worden binnengebracht.

Ook de uitvoer wordt problematisch. Indien iemand in de EU met goederen naar beurzen buiten de EU wil trekken, bestaat de kans dat zijn eigen goederen bij terugkeer de EU niet meer binnen mogen.

Het Europees initiatief om de illegale handel in cultuurgoederen aan banden te leggen, is een zinvol initiatief. De goedkeuring van de verordening zou de internationale handel in cultuurgoederen echter onbedoeld zo goed als lam kunnen leggen. Dit druist ook in tegen de essentie van cultuurgoederen als boeken. Boeken werden en worden precies gedrukt om te circuleren, zodat ideeën ook zouden kunnen circuleren.

Minister, plant u iets te ondernemen om de zware importprocedure te verlichten die zou gelden voor de invoer van alle cultuurgoederen, zelfs voor een boekje van 150 euro? Wat zult u ondernemen ten aanzien van de bibliotheken met erfgoedcollecties indien de voorliggende verordening betreffende de invoer van cultuurgoederen zou worden goedgekeurd? Hoe zult u in dat geval voorkomen dat de legale circulatie van cultuurgoederen wordt verhinderd? Mijn laatste vraag is ook niet onbelangrijk. Vanaf 2021 valt ook het Verenigd Koninkrijk buiten de EU. Het is hoogst onzeker hoe de regeling er zal uitzien. Moeten we hier dan niet op anticiperen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, dit is geen eenvoudige kwestie. De Europese Unie bereidt momenteel een verordening voor die de invoer van cultuurgoederen in de Europese Unie wil regelen. Met die regeling wil de EU de illegale handel in cultuurhandel en in het bijzonder de financiering van terrorisme door middel van die illegale handel bestrijden. Dat zijn lovenswaardige doelen. Het vooropgestelde uitgebreide materiële toepassingsgebied van de ontwerpverordening zal echter eveneens gevolgen hebben voor de legale handel.

Het voorstel van verordening is nog niet definitief. Er wordt nog steeds over onderhandeld op het niveau van de Europese Raad, de Europese Commissie en de lidstaten. Ook tussen de lidstaten is er nog een debat over het toepassingsgebied. Op dat vlak zal nog verder een evenwicht moeten worden gevonden, maar het lijkt er inderdaad op dat het redelijk ruim lijkt te worden.

Aangezien het om een douanebevoegdheid gaat, worden de onderhandelingen voor ons land gevoerd door de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen. Mijn administratie wordt over de ontwerpen geraadpleegd, maar het standpunt wordt bepaald en de onderhandelingen worden gevoerd door de permanente vertegenwoordiging van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen. Mijn administratie heeft bij de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen al verschillende keren haar bezorgdheid geuit over het bijzonder uitgebreide toepassingsgebied van deze

verordening en over de te vrezen omvangrijke bijkomende werklast die dit de ambtelijke diensten en de legale kunsthandel kan en zal opleveren. De bijstellingen aan het ontwerp zijn tot nu toe echter zeer beperkt gebleven.

Tijdens de vergaderingen van de Europese Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport komt dit onderwerp soms zijdelings aan bod. De ministers van Cultuur zijn immers niet gevat door deze materie. Juridisch gaat het niet om een cultuurbevoegdheid, maar om een materie waarvoor de federale minister van Financiën en Begroting bevoegd is.

Enkele weken geleden was ik zelf aanwezig op een vergadering van de Europese Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport en het punt is toen aan bod gekomen. Ik wil me er niet achter verstoppen, maar de Duitse vertegenwoordiging was nogal onwrikbaar. Sta me toe te zeggen dat de stemmen van een aantal grote landen altijd zwaar doorwegen.

Verordeningen zijn rechtstreeks en onmiddellijk van toepassing. België heeft dan ook geen enkele vrijheid om de door deze verordening opgelegde procedures te verlichten. Als het voortgaat zoals de verordening nu vorm krijgt, kan ik als minister van Cultuur enkel, in overleg met de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen, de bibliotheken met erfgoedcollecties informeren over de nieuwe verordening en over de consequenties. Dat zal trouwens voor de hele erfgoedsector gelden.

Het materiële toepassingsgebied van de voorgestelde verordening is zo ruim dat zowat alle erfgoedactoren de effecten zullen voelen. Het is duidelijk dat de invoering en de toepassing van de verordening tot hinder voor de legale handel zal leiden. Ik hoop dat de Europese Commissie bij het schrijven van de uitvoeringsverordeningen de bijkomende hinder voor de handel zal beperken. Ik zal het belang hiervan voor de erfgoedsector door middel van een officieel schrijven nogmaals bij de minister van Financiën en Begroting aankaarten. Ik wens hier echter aan toe te voegen dat de dynamiek van de onderhandelingen in de EU niet enkel en zelfs in beperkte mate door België zal worden bepaald. Ik volg de verdere ontwikkelingen en de onderhandelingen uiteraard nauwlettend op.

Mevrouw Segers, indien de brexit onverminderd plaatsvindt, zal voor de uitvoer van cultuurgoederen van België naar het Verenigd Koninkrijk een Europese uitvoervergunning verplicht zijn. Zonder invoervergunning of invoerverklaring zal het onmogelijk worden cultuurgoederen vanuit Groot-Brittannië in België in te voeren. De nieuwe verordening zal, met andere woorden, afhangen van het uiteindelijk akkoord tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk. U weet dat de Vlaamse Regering om economische redenen algemeen en principieel pleit voor een zachte brexit, met minimale gevolgen voor de handel.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Wat de verordening betreft, is de bezorgdheid van de EU bijzonder terecht. De illegale kunsthandel is onwaarschijnlijk groot. We hebben dat in het informatierapport kunnen vaststellen. Het is de belangrijkste financieringsbron voor terrorisme. We moeten daartegen strijden. Helaas heeft België momenteel, sinds de opdoeking van de cel Kunst en Antiek van de federale gerechtelijke politie, de reputatie van de zwakste schakel, maar dat debat zullen we morgen voeren.

Minister, de bezorgdheid is terecht, maar het verheugt me te vernemen dat u zich bewust bent van de problematiek, hoewel ik daar niet aan twijfelde, en dat u zich actief zult inzetten om na te gaan hoe we hieraan tegemoet kunnen komen en hoe we de goedbedoelde, maar aberrante effecten maximaal kunnen opvangen.

Minister, ik begrijp de positie van Duitsland niet goed. Dit draait niet om de macht van grote landen. Ik denk dat de problematiek op dezelfde wijze evengoed

in Duitsland bestaat. Het is goed te horen dat u met de brexit bezig bent. Ik denk altijd dat we moeten vooruitkijken. We rekenen op u om ervoor te zorgen dat de effecten van de verordening werkbaar zullen zijn.

Bart Caron (Groen): Minister, ik wil me kort namens mijn fractie aansluiten. Ik wil alle leden van deze commissie oproepen om, naast het werk dat u en uw diensten leveren, hun eigen partijgenoten in het Europees Parlement te informeren en te alarmeren. Dat geldt zeker voor die Europese volksvertegenwoordigers die in de commissie Financiën en Douane zitten. De intentie is juist, maar aangezien dit wordt behandeld door specialisten die niet zo veel van kunst en cultuur kennen, nemen ze een veel te ruim toepassingsgebied. Er zijn geen gelaagdheden en er worden geen afwegingen gemaakt. Dat is het kernpunt. Ik heb dat in elk geval zelf al gedaan. Ik roep iedereen op om de eigen mensen in het Europees Parlement aan te spreken, zodat er een juiste, correcte en gebalanceerde Europese verordening komt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.